

Gemeente Aalten

Najaarsnota

Gemeente Aalten 2023

Inhoudsopgave

Inleiding....4
Totaal financieel overzicht....5
Programma 1 Ruimte....6
Programma 2 Sociaal Domein....11
Programma 3 Bedrijfsvoering....18
Reserve overlopende posten....23
Paragrafen....26
Overzicht kredieten....28
Algemene Reserve....31
Overzicht van baten en lasten....32
Begrotingswijzigingen groter dan € 10.000....34
Begrotingswijzigingen kleiner dan € 10.000....35
Begrotingswijzigingen, administratieve bijstellingen....36
Afkortingenlijst....40

Inleiding

Voor u ligt de Najaarsnota 2023. Het college informeert de raad door middel van twee tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting van de gemeente. Het betreft de voorjaarsnota in juli en de najaarsnota in december van het lopende boekjaar.

In de tussentijdse rapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten in de begroting groter dan € 10.000 nader toegelicht. Voor investeringskredieten geldt een ondergrens van € 50.000.

Het totaal aan mutaties in deze najaarsnota laat een voordeel zien van afgerond € 2.090.0000. In de Voorjaarsnota 2023 meldden wij een nadelig resultaat van afgerond € 2.191.000. Hiermee komen we op een verwacht tekort over 2023 van € 101.000.

Na verwerking van de najaarsnota zien we voor de begrotingsjaren 2024 – 2027 voor de jaren 2024 en 2025 een gering positief saldo. De begrotingsjaren 2026 en 2027 laten nog steeds grote tekorten zien. De onzekerheid over de financiële tegemoetkoming voor deze jaren van het Rijk en de na-ijleffecten van de inflatie vragen om voorzichtigheid ten aanzien van nieuw beleidswensen met structurele financiële effecten.

Deze najaarsnota laat een aantal grote financiële voordelen zien voor 2023. Naast de gunstige effecten van de septembercirculaire, onder uitputting afschrijvingen en rentebijstelling zien we grote voordelen bij de bouwleges en de vrijval dotatie voorziening wethouders. Het voordeel op de bouwleges wordt met name veroorzaakt doordat we in de begroting rekening hadden gehouden met de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2023 en dus geen leges hebben begroot. De omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2024 en dus zijn voor 2023 alsnog leges in rekening gebracht.

In deze najaarsnota staan ook een paar financiële nadelen. Zo is het verwachte nadeel op de energietoeslag voor 2023 afgerond € 316.000 en op de BUIG afgerond € 296.000. Het nadeel van de BUIG komt tot stand door enerzijds stijgende aantallen en anderzijds de verhoging van het minimumloon. Door het hanteren van een inkomensgrens van 130% in plaats van 120% en het feit dat we minder budget krijgen voor de energie-toeslag dan in 2022, verwachten we een tekort van € 316.000.

De verwachting is dat we in 2023 uitkomen op een tekort. Kanttekening daarbij is dat zich vaak bij het financieel afsluiten van het boekjaar nog incidentele voor- en/of nadelen kunnen voordoen die het verwachte saldo kunnen beïnvloeden.

Het College van de gemeente Aalten

Planning najaarsnota

20 november 2023	Raad, uiterlijk 9:00 uur indienen schriftelijke vragen
23 november 2023	College, behandeling vragen en antwoorden Najaarsnota 2023
23 november 2023	Raad, verstrekking vragen en antwoorden Najaarsnota 2023
06 december 2023	Raad, beeldvorming
12 december 2023	Raad, oordeelsvormende vergadering
19 december 2023	Raadsbehandeling

Totaal financieel overzicht

Het begrotingssaldo komt voor 2023 van een behoorlijk tekort ten tijde van de voorjaarsnota 2023 uit een op een tekort van € 101.000 in deze najaarsnota. Daarnaast stellen we voor om 3,6 miljoen euro aan budgetten via de reserve overlopende posten over te hevelen naar 2024 (zie hiervoor bladzijde 23). Dit heeft geen invloed op het begrotingssaldo. In 2023 wordt de reserve weer leeg geboekt en worden de budgetten weer ingezet voor de beoogde doelen.

Het volgende overzicht geeft het totaal van de mutaties aan en de stand van de begroting na verwerking van de najaarsnota. De toelichtingen op de mutaties zijn te vinden in de betreffende programma's.

(- teken houdt een voordeel in)	2023	2024	2025	2026	2027
Voorjaarsnota 2023	2.191.000				
Begroting 2024		-7.000	-38.000	3.746.000	4.855.000
	2.191.000	-7.000	-38.000	3.746.000	4.855.000
	tekort	overschot	overschot	tekort	tekort
Bijstellingen najaarsnota 2023					
Groter dan € 10.000					
Programma 1 Ruimte	-450.000	-39.000	-39.000	-39.000	-39.000
Programma 2 Sociaal domein	-558.712	542.257	525.569	525.569	525.569
Programma 3 Bedrijfsvoering	-1.090.474	-536.000	-554.000	-342.000	-1.515.000
Totaal groter dan € 10.000	-2.099.186	-32.743	-67.431	144.569	-1.028.431
Kleiner dan € 10.000	9.186	-17.257	-12.569	-12.569	-13.569
Stand na najaarsnota	101.000	-57.000	-118.000	3.878.000	3.813.000
	tekort	overschot	overschot	tekort	tekort

De grootste mutaties die effect hebben op het saldo:

	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
P1.0002	Onderuitputting afschrijving wegen, zie overzicht kredieten	-130.000				
P1.0009	Ruimtelijke ordening hogere leges inkomsten	-90.000				
P1.0010	Bouwleges	-250.000				
P2.0001	Vrijval dotatie voorziening wethouders	-246.100				
P2.0011	Vrijval algemeen budget sociaal domein	-262.300				
P2.0015	BUIG-budgetten	296.000				
P2.0016	Energietoeslag	316.000				
P2.0018	Wmo begeleiding, huishoudelijke ondersteuning, Jeugdzorg	-271.000	381.000	381.000	381.000	381.000
P2.0020	Beschermd wonen	-330.000				
P3.0011	Algemene uitkering, mei- en septembercirculaire 2023	-859.000	-543.000	-561.000	-3.490.000	-1.522.000
P3.0009	Rente bijstelling	-198.000				
	Overig	-65.600	112.000	100.000	3.241.000	99.000
		-2.090.000	-50.000	-80.000	132.000	-1.042.000

Programma 1 Ruimte

Programmacoördinator: **M. Vreman**

Doelstellingen

	Thema/Doelstelling	Actie 2023		Najaarsnota 2023
1	**Omgevingswet** De deelprojecten welke noodzakelijk zijn voor de invoering van de Omgevingswet, zijn gereed en operationeel.	Januari 2023 - Het DSO is op 1 januari 2023 ingericht en operationeel.	G	De Omgevingswet gaat nu 1 januari 2024 in werking en daarmee ook het Digitaal Stelsel Omgevingswet. De laatste maanden van 2023 vinden de extra testen plaats tussen onze software en het DSO. We verwachten geen noemenswaardige problemen.
2	**Omgevingswet** Onze inwoners worden betrokken bij het opstellen van de Omgevingsvisie.	November 2023 - Door middel van een intensief participatie- en communicatietraject, worden inwoners gevraagd mee te denken met het opstellen van de Omgevingsvisie.	G	Op dit moment wordt de 1e fase (zie startnotitie ‘Samenwerken aan Omgevingsvisie Aalten’) van het opstellen van de Omgevingsvisie uitgevoerd. In deze fase worden de ‘basis-ingrediënten’ verzameld welke dienen als vertrekpunt voor de nieuwe Omgevingsvisie. Zodra de basis-ingrediënten en de uitgangspunten zijn bepaald en de inkadering akkoord is bevonden door de gemeenteraad, start fase 2: de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie. In deze tweede fase wordt het ontwerp van de Omgevingsvisie verder vormgegeven samen met de inwoners van de gemeente Aalten.
3	**Woningbouw** In 2023 worden er 120 woningen gerealiseerd.	December 2023 - We doorlopen de benodigde procedures en verruimen de ambtelijke capaciteit en/of ondersteuning om de woningbouw te versnellen.	O	Vanuit actieplan huisvesting zijn eventuele locaties voor versneld bouwen inzichtelijk gemaakt en deze worden nu verder onderzocht. Om dit uit te voeren is ingezet op een structurele én tijdelijke uitbreiding van de ambtelijke capaciteit.
4	**Woningbouw** Het huidige afwegingskader woningbouw wordt herijkt om de mogelijkheden voor een flexibel uitnodigingskader te kunnen bepalen.	Juli 2023 - Gelijktijdig met het traject van de regionale woonagenda herijken we het huidige afwegingskader woningbouw.	G	Het afwegingskader woningbouw is vervangen door het uitnodigingskader woningbouw en op 26 september 2023 vastgesteld door de gemeenteraad.
5	**Werklocaties** In 2023 vindt besluitvorming plaats ten aanzien van de mogelijke uitbreidingsrichting van bedrijventerrein bij de kern Aalten.	Juni 2023 - Het locatieonderzoek voor de uiteindelijke uitbreidingslocatie(s) wordt uitgewerkt en ter besluitvorming aangeboden.	G	Naar aanleiding van het eerste verkennend locatie-onderzoek is aan een bureau opdracht verleend om te komen tot een plan van aanpak voor de feitelijke uitbreiding; dit plan van aanpak wordt momenteel opgesteld en in Q1 2024 opgeleverd.
6	**Werklocaties** Het huidige RPW (2019-2023) wordt geactualiseerd.	Oktober 2023 - In 2023 wordt een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (tussen provincie Gelderland en 7 regiogemeenten) voorbereid.	G	Het proces om te komen tot RPW 2024-2028 nadert zijn afronding. Volgens planning wordt het in januari 2024 aan de raad ter vaststelling aangeboden.

	Thema	Actie 2023		Najaarsnota 2023
7	**Klimaat** Per wijk kennen we de kwetsbaarheden als gevolg van het veranderende klimaat.	September 2023 - Als onderdeel van de gebiedsopgave gaan we met de burgers in gesprek over de klimaatopgave in hun wijk.	G	Momenteel zijn we bezig met het uitvoeren van de diverse acties uit de klimaatstrategie.
8	**Klimaat** De actielijnen en maatregelen vanuit de klimaatstrategie worden opgenomen in de Omgevingsvisie.	November 2023 - Bij het uitwerken van de Omgevingsvisie worden de maatregelen en actielijnen uit de klimaatstrategie meegenomen.	G	De klimaatadaptatiestrategie wordt nu verder in uitvoering gebracht. Onder meer zijn we bezig met het programma Water en Riolering, waarmee ook handvaten komen om mee te nemen in de Omgevingsvisie.
9	**Duurzaamheid** De RES 2.0 wordt in 2023 vastgesteld.	April 2023 - We bepalen de uitgangspunten voor de RES 2.0 op basis van ons uitnodigingskader ‘Zon en Wind’.	G	De voortgangsrapportage RES is voor 1 september 2023 vastgesteld door alle Achterhoekse gemeenten binnen de RES-Achterhoek. De herijking, de RES 2.0, wordt in het eerste kwart van 2024 verwacht. Ten behoeve van de RES 2.0 wordt een planMER uitgevoerd (Provincie). Dat is een verkenning van de milieutechnische gevolgen van het realiseren van de aangegeven windmolens in de windzoekgebieden uit de RES 1.0. Dat zoekgebied is groter dan het gebied voor wind in het gemeentelijke Uitnodigingskader zon en wind. De planMER wordt ook in het eerste kwartaal 2024 verwacht.
10	**Duurzaamheid** In 2023 starten met een wijk/buurtuitvoeringsplan warmtetransitie waarin als uitgangspunt geldt dat er voor iedereen een betaalbaar aanbod komt en iedereen mee kan doen.	December 2023 - Op basis van de concrete uitgangspunten wordt bepaald welke maatregelen er voor de betreffende wijk ingezet gaan worden.	G	In 2022 is overeenkomstig de transitievisie warmte gestart met het opstellen van een buurtuitvoeringsplan warmtetransitie voor de wijk Dinxperlo Centrum Oost. Dit loopt door in 2023 en verder. Waarschijnlijk zal de daadwerkelijke uitvoering van de vastgestelde maatregelen later plaatsvinden. In 2023 wordt ook gestart met het buurtuitvoeringsplan 'Planetenbuurt' Aalten.
11	**Duurzaamheid** Er is een regeling opgesteld om energiearmoede tegen te gaan.	April 2023 - We werken op regionaal niveau aan een duurzame regeling om op verschillende manieren energiearmoede tegen te gaan.	G	Ten aanzien van de Energiearmoede zijn inmiddels het project sociale energiecoaching, de subsidieregeling woningverduurzaming en de witgoedregeling operationeel. Voor Fixbrigades komen nog middelen vanuit het rijk beschikbaar en er ligt een eerste aanzet voor het regionaal borgen van de ingezette maatregelen tegen energiearmoede voor de langere termijn.
12	**Centrumvisie** In 2023 wordt het definitieve ontwerp voor het centrumgebied, Heelweg en de Allee vastgesteld.	Mei 2023 - Er wordt een intensief participatieproces doorlopen om zo te komen tot een gedragen ontwerp en geven hierbij ruimte aan innovatie en natuurinclusief bouwen.	G	De gemeenteraad heeft op 4 juli 2023 het ontwerp vastgesteld. Klimaatadaptatie en vergroenen was een belangrijk uitgangspunt voor dit ontwerp. Dit heeft geresulteerd in flinke toename aan groen binnen het projectgebied Dinxperlo. Uitvoering is nu opgestart en het gehele werk is in 2026 gereed.

	Thema	Actie 2023		Najaarsnota 2023
13	**Centrumvisie** De directe omgeving wordt intensief betrokken bij het tot stand komen van concrete maatregelen uit de centrumvisie.	December 2023 - We verlengen het contract voor de dorpsmanager in 2023 om de verbindende schakel te borgen en elk deelproject kent een (eigen) participatieproces.	G	De inzet van de dorpsmanager in Dinxperlo wordt ook in 2024 gecontinueerd, zij het voor één dag per week. Overigens ook één dag per week om ter voorbereiding op de mogelijke herijking van het centrumplan Aalten input te vergaren.
14	**Horeca** De nieuwe horecavisie wordt vastgesteld.	Oktober 2023 - Op basis van huidig beleid en uitgangspunten stellen we de horecavisie op.	G	In september is het proces om te komen tot de horecavisie onder begeleiding van een adviesbureau van start gegaan. We verwachten dat het document in januari 2024 wordt opgeleverd, waar het besluitvormingstraject wordt ingegaan.
15	**Toerisme** We rollen het regionale programma vitaliteit en verblijfsrecreatie uit.	April 2023 - Experts worden ingezet om bedrijven te adviseren en te ondersteunen bij het opstellen van meerjarenplannen.	G	Het vitaliteitsprogramma verblijfsrecreatie Achterhoek is in januari van start gegaan. Inmiddels heeft een flink aantal bedrijven, ook uit gemeente Aalten, een bedrijfsreview ondergaan. Het project loopt door in 2024 waarbij we verwachten dat dan ook meerdaagse - en coachingtrajecten van start gaan.

Actuele ontwikkelingen

<u>High five</u>

High-Five is een project waarmee schoolgaande kinderen munten kunnen scoren door te lopen en fietsen naar school. Het aantal leerlingen dat te voet of met de fiets in plaats met de auto naar school gaat is gestegen. De gemeente en de provincie zijn erg tevreden met deze resultaten en daarom wordt het project doorgezet.

<u>Toekomstbestendige bedrijventerreinen</u>

In het Regionale Programma Werklocaties (RPW) is vastgesteld dat we inzetten op versterking van de kwaliteit van bestaande bedrijventerreinen. Het gaat daarbij om veel meer dan ruimtelijke kwaliteit. Bij de realisatie van toekomstbestendige bedrijventerreinen wordt ingezet op energietransitie en de transformatie naar een groen, gezond en klimaatbestendig bedrijventerrein. Een integrale visie en aanpak voor onze gemeente ontbreekt echter nog en wordt momenteel projectmatig opgesteld. Daarbij kijken we ook hoe we er nu voor staan door het houden van een nulmeting. Oplevering van de visie en plan van aanpak voor het vervolg staat gepland voor Q1 2024.

<u>Basiskwaliteit Landschap (en Biodiversiteit)</u>

In 2023 is de rapportage Basiskwaliteit Landschap en Biodiversiteit afgerond, deze rapportage betreft een nulmeting en maakt deel uit van het Biodiversiteitsplan. Basiskwaliteit Landschap en Biodiversiteit is een aanduiding voor een minimum niveau van de kwaliteit van natuur en landschap. Waar de Basiskwaliteit niet wordt bereikt, is sprake van sterk verarmde landschappen, waar zelfs algemene planten- en diersoorten niet meer kunnen gedijen. Met de vaststelling van het Biodiversiteitsplan ligt er een uitvoeringsagenda om te werken aan het herstel van de biodiversiteit in onze gemeente. Aanvullend worden in 2024 bouwstenen en gebiedsgerichte maatregelen voor herstel van de basiskwaliteit Landschap opgesteld, dit op basis van het Landschapsontwikkelingsplan. Hiermee maken we het ambities en doelstellingen vanuit het Landschapsontwikkelingsplan toegankelijk en concreet voor gebiedspartijen en derden. De bouwstenen dienen ter inspiratie en zijn richtinggevend om samen te werken aan het behoud, herstel en versterking van de Basiskwaliteit Landschap en Biodiversiteit.

<u>Openbare verlichting</u>

Het beleid op het gebied van openbare verlichting was, gezien de technische vernieuwingen, aan vervanging toe. Daarnaast is de productie van conventionele lichtbronnen begin dit jaar gestopt waardoor vervanging naar LED versneld moet worden opgepakt. Voor de gemeente Aalten betekent dit de vervanging van ongeveer 2400 armaturen. Om dit de komende vier jaar te kunnen uitvoeren, is in 2023 een beleidsplan opgesteld waarin de acties worden bepaald. Dit beleidsplan wordt in het eerste kwartaal van 2024 aan de raad aangeboden.

`t Beggelder
Na het principebesluit dat in juli 2023 is genomen, is intern een projectleider aangewezen om het project op te pakken. De projectgroep gaat het onderzoek fasegewijs in drie stappen uitvoeren:
1. Ontwikkelvisie/ambitiedocument
2. Stedenbouwkundig plan
3. Omgevingsplan

Met de exploitanten wordt in oktober een intentieovereenkomst gesloten voor fase één en twee. Elke fase start met een plan van aanpak waarin kort en bondig het beoogd resultaat en proces (inclusief participatie) wordt omschreven. Elke fase eindigt met oplevering van het eindproduct dat ter besluitvorming aan het bevoegd gezag (raad) wordt voorgelegd.
Het project kent een brede integrale benadering waarbij we naast ruimtelijke aspecten en woningbouwprogrammering ook nadrukkelijk willen sturen op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit, gezondheid, duurzaamheid en circulariteit. We vinden het daarom belangrijk om vooraf de ontwikkelkaders, ambities en wensen te bepalen, mede aan de hand van de Global Goals. Dit geldt zowel voor de gemeente (en de ontwikkelcombinatie) maar ook voor de omgeving en overleginstanties. Deze beleidskaders, ambities en wensen worden vastgelegd in een Ontwikkelingsvisie (OV). De OV is vervolgens het vertrekpunt voor het opstellen van het Stedenbouwkundig Plan (SP). Dit SP geeft concreet richting aan de toekomstige inrichting van het gebied. De mate van gedetailleerdheid, flexibiliteit en fasering worden hierin ook meegenomen. Het vastgestelde SP vormt vervolgens de onderlegger voor het Omgevingsplan (OP), het instrument waarmee een planologische basis voor de ontwikkeling van het woongebied wordt gelegd (fase drie).

Huisvesting aandachtsgroepen (waaronder opvang statushouders, asielzoekers en ontheemden)
In April 2023 zijn we gestart met het starten van het project voor een actieplan voor huisvesting van aandachtsgroepen. Belangrijke actie die uit het projectplan voortvloeide was het in beeld brengen van potentiële locaties die geschikt zijn voor de huisvesting van aandachtsgroepen en andere mensen die afhankelijk zijn van (sociale huur)woningen en/of tijdelijke huisvesting (“de opgave”). Deze fase bevindt in een afrondende fase. Na het in beeld brengen van geschikte locaties zal er via diverse projectgroepen verder gewerkt worden aan het realiseren van de huisvesting. We streven ernaar om in een zo kort als realistisch mogelijke periode 165 plekken voor vluchtelingen uit Oekraïne, 100 plekken voor asielzoekers, jaarlijks huisvesten van 100 statushouders en zes crisisopvanglocaties te realiseren.

Kapverordening
Wij zijn bezig met het opstellen van een nieuwe kapverordening. We hebben de wensen en ambities intern geïnventariseerd, momenteel wordt er gewerkt aan een startnotitie die eind 2023 naar de raad gaat. Het doel hiervan is niet alleen om de kap van bomen te verminderen, maar ook het aantal (inheemse) bomen te verhogen. Bij de nieuwe kapverordening wordt er onderscheid gemaakt bij gebieden waar hittestress kan optreden, hier zou het kappen van bomen meer ontmoedigd moeten worden dan bij andere gebieden.

Bijstellingen bestaand beleid

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Programma 1 Ruimte						
P1.0001	Leges straatwerk	-30.000	0	0	0	0
P1.0002	Onderuitputting afschrijving wegen, zie overzicht kredieten	-130.000	0	0	0	0
P1.0003	Toeristenbelasting	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
P1.0004	Uitbreiding terassen	-10.000	0	0	0	0
P1.0005	Stichting Duplo	45.000	0	0	0	0
P1.0006	Rioolheffing lager ontrekking aan voorziening	85.000	0	0	0	0
	Rioolheffing lager ontrekking aan voorziening.	-85.000	0	0	0	0
P1.0007	Bodem Bruggenhutte	30.000	0	0	0	0
P1.0008	Bodem drugsafval	25.000	0	0	0	0
P1.0009	Ruimtelijke ordening hogere leges inkomsten	-91.000	0	0	0	0
P1.0010	Bouwleges	-250.000	0	0	0	0
P1.0011	Uithuuskes, project is afgesloten zie overzicht kredieten	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Totaal Programma 1 Ruimte		**-450.000**	**-39.000**	**-39.000**	**-39.000**	**-39.000**

Toelichtingen budgetbijstellingen bestaand beleid
P1.0001 Leges straatwerk € 30.000 incidenteel voordeel
In verband met de energietransities en aanleg glasvezel zijn door netbeheerders (met name Alliander en Ziggo) meer kabels en leidingen aangelegd. De afgelopen jaren is het bedrag voor de vergoedingen voor het herstel van straatwerk en beplanting aanzienlijk toegenomen. Op basis van deze ervaringscijfers wordt de opbrengst nu structureel verhoogd. In de voorjaarsnota is deze post ook al met € 30.000 bijgesteld, maar de opbrengst blijkt in 2023 toch nog hoger te zijn.

P1.0002 Onderuitputting afschrijving wegen, zie overzicht kredieten € 130.000 incidenteel voordeel
Van een aantal projecten is de planning aangepast waardoor de werkzaamheden later worden uitgevoerd.

P1.0003 Toeristenbelasting € 24.000 structureel voordeel
De opbrengst toeristenbelasting is in de afgelopen jaren toegenomen door verlenging van de heffingsperiode naar het hele jaar en meer toeristen die kiezen voor vakantie in eigen land. De verwachting is dat deze trend doorzet. Dit zorgt voor een extra opbrengst van € 24.000.

P1.0004 Terrassen € 10.000 incidenteel voordeel
De hogere inkomsten worden veroorzaakt door extra terrassenverhuur, dit is het gevolg van de uitbreiding van de terrasoppervlakte van de horecaondernemers in Aalten, Bredevoort en Dinxperlo.
In de begroting 2024 is deze extra opbrengst al meegenomen.

P1.0005 Stichting Duplo € 45.000 incidenteel nadeel
Op basis van de service overeenkomt tussen de gemeente en stichting Duplo is de afrekening opgenomen van de kosten van het gymmateriaal over de jaren 2016 tot en met 2023.

P1.0006 Rioolheffing lager € 85.000 incidenteel nadeel, dekking uit voorziening
De opbrengst van de rioolheffing wordt bepaald door de hoeveelheid afgenomen water en het vastgestelde tarief. Het jaarlijkse waterverbruik kan door allerlei oorzaken (zoals droge zomer of juist nat, stand van de economie) behoorlijk verschillen. Bij het opstellen van de begroting wordt dit zo goed mogelijk geschat. Na afloop van het verbruiksjaar bij Vitens blijkt of de raming juist was. Omdat het werkelijk waterverbruik 2022/2023 lager is dan geraamd, is de werkelijke opbrengst rioolheffing ook lager. Het waterverbruik via Vitens door ondernemingen valt juist hoger uit. Hierdoor wordt er meer rioolheffing via Vitens in rekening gebracht, maar blijft er minder rioolheffing verharde oppervlakte over.

P1.0007 Bodem Brüggenhütte € 30.000 incidenteel nadeel
Uitgangspunt is dat de verbetering van de afdeklaag budgettair neutraal verloopt in de periode 2023-2026.
Extra uitdaging: Na de kap van het groen bleek dat de Japanse Duizendknoop verspreid was over circa 5.500 m³. De duizendknoop wordt gesaneerd door deze in te pakken in speciaal geotextiel. Hiervoor moeten de stronken verwijderd worden en het terrein geklepeld worden.
In 2023 wordt het volledige gebied dat besmet is met duizendknoop gesaneerd Het laatste deel wordt gesaneerd als er weer meer afdekgrond is. Hierdoor zijn de kosten voor het eerste jaar hoger en wordt dit naar verwachting in de komende jaren weer terugverdiend. De inkomsten bestaan uit bijdragen derden en interne verrekeningen als de gemeentelijk organisatie zelf grond naar Brüggenhütte levert.

P1.0008 Bodem drugsafval € 25.000 incidenteel nadeel
Rouwmaat gaat de bodemsanering van de met drugsafval vervuilde grond in het Aaltense Goor uitvoeren. De totale kosten bedragen € 170.000. We ontvangen hiervoor een subsidie van € 145.000.

P1.0009 Ruimtelijke ordening hogere leges inkomsten € 91.000 incidenteel voordeel
Er is dit jaar een aanmerkelijk aantal ruimtelijke plannen/projecten ter beoordeling aan de gemeente voorgelegd en in behandeling genomen, veelal op verzoek van particulieren en/of bedrijven. Waar mogelijk zijn die verzoeken gebundeld in een zogenaamd veegplan. Veel verzoeken hebben betrekking op woningbouw, al dan niet in combinatie met functiewijziging (versterking centrumgebied en rood-voor-rood-regeling) Bovendien zijn er dit jaar een aantal plannen financieël afgewikkeld, die in voorgaande jaren al zijn gestart. Door deze extra plannen zijn de leges inkomsten aanzienlijk hoger dan in de voorjaarsnota verwacht werd.

P1.0010 Bouwleges € 250.000 incidenteel voordeel
Een deel van de werkzaamheden, het behandelen van vooroverleggen en aanvragen omgevingsvergunning, is uitbesteed. De kosten hiervan bedragen € 200.000. In de primitieve begroting 2023 is voor de opbrengsten van de leges rekening gehouden met de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) op 1 januari 2023. De invoering Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2024 en de Wkb treedt op 1 januari 2024 gedeeltelijk in werking. Tot 1 juli 2024 geldt de Wkb alleen voor nieuwbouw en niet voor verbouw. Daarom is de verwachting dat de opbrengst van de leges in 2023 € 450.000 hoger uitvallen. Omdat er op dit moment nog niet geheel duidelijk is wat de invloed van de Omgevingswet op de legesopbrengsten en het uitbesteden van een deel van de werkzaamheden is, wordt voorgesteld om de begroting 2024 voor deze onderdelen pas bij te stellen in de voorjaarsnota 2024.

P1.0011 Uuthuuskes € 15.000 structureel voordeel
Acht van de tien Uuthuuskes zijn geplaatst, opgeleverd en verhuurd. Voor twee Uuthuuskes is geen locatie gevonden. Het krediet is afgesloten en wordt afgeraamd. De afwikkeling van de subsidieverantwoording vindt dit jaar nog plaats.

Programma 2 Sociaal Domein

Programmacoördinator: **R. Letteboer**

Doelstellingen

	Thema/Doelstelling	Actie 2023		Najaarsnota 2023
1	**Herijking Sociale Basis** Er wordt een definitieve uitvoeringsagenda vastgesteld.	Maart 2023 - De aanbevelingen uit de inventarisatie worden besproken en beoordeeld en het vervolg wordt bepaald.	O	Vervolg rondom de herijking van de Sociale Basis is als gevolg van capaciteitstekort nog niet bepaald. De herijking van de Sociale Basis staat nu voor 2024 gepland.
2	**Leefstijlakkoord** Vanuit het leefstijlakkoord zetten we ons in om onze inwoners meer te laten bewegen en sporten en gezonder te laten leven. Wij ondersteunen de beweging 'Achterhoek gezond'.	Maart 2023 - Begin 2023 wordt het sport-, beweeg- en leefstijlprogramma VitaalBAD 2023-2027 vastgesteld. Hierin staat wat de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente en haar partners zijn.	G	We sluiten ons aan bij het in ontwikkeling zijnde regioplan in het kader van het integraal zorgakkoord. De vaststelling/herijking van het sport-, beweeg-, en leefstijlakkoord heeft in juni plaatsgevonden. Het Plan van Aanpak GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) is in het derde kwartaal van 2023 in alle Achterhoekse gemeenten door de colleges van B&W vastgesteld.
3	**Leefstijlakkoord** We borgen de ambitie om inwoners meer te laten bewegen en sporten en gezonder te laten leven in het opstellen van de Omgevingsvisie.	November 2023 - Acties en maatregelen welke worden vastgesteld in VitaalBAD 2023-2027 worden meegenomen in het opstellen van de Omgevingsvisie.	G	Een gezonde en veilige leefomgeving is onderdeel van het proces van de omgevingsvisie. Het belang van gezondheid en een beweegvriendelijke omgeving wordt daarbij geborgd.
4	**Beschermd wonen** We zijn goed voorbereid om vanaf 1 januari 2024 eigen verantwoordelijkheid te dragen ten aanzien van nieuwe cliënten beschermd wonen.	December 2023 - In samenwerking met (regionale) expertise starten met een lokale toegang voor beschermd wonen en het evalueren en (door)ontwikkelen van laagdrempelige voorzieningen ten behoeve van inwoners met ggz-problematiek.	G	Het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen is door het rijk uitgesteld tot 2026. Dat betekent dat de gehele verantwoording voorlopig nog niet naar de lokale gemeenten toekomt. Onze Wmo-consulenten pakken sinds maart 2023 al wel zelfstandig, met ondersteuning van de centrumgemeente Doetinchem, aanvragen voor beschermd wonen op. Hier gaan we de komende tijd mee door. Daarnaast is er inmiddels een laagdrempelige inloopvoorziening gestart (in Aalten en Dinxperlo) voor mensen met ggz-problematiek. Deze voorziening willen we in 2024 verder uitbreiden.
5	**Simpel Switchen** We borgen de werkwijze voor Simpel Switchen.	Februari 2023 - Er is een schakelgroep gevormd welke de werkwijze implementeert en borgt in de reguliere werkzaamheden.	G	De schakelgroep is inmiddels actief. Om de werkwijze van Simpel Switchen te borgen en te implementeren in de reguliere werkzaamheden, brengt de schakelgroep deze werkwijze binnen de gemeente en bij ketenpartners terugkerend onder de aandacht. Verder is op de gemeentelijke website informatie toegevoegd over Simpel Switchen, met daarbij verhalen van inwoners die reeds ervaring hebben opgedaan met Simpel Switchen. Het borgen van Simpel Switchen is een continu proces.

	Thema/Doelstelling	Actie 2023		Najaarsnota 2023
6	**Armoedebeleid** Het huidige armoedebeleid is herzien.	Mei 2023 - Het huidige armoedebeleid wordt nader beoordeeld en aangepast aan de actuele situatie. Ter bevordering van bestaanszekerheid kunnen (tijdelijke) ondersteuningsmaatregelen voor inwoners en (kleine) ondernemers ingevoerd worden.	O	Door capaciteitstekort is de doorontwikkeling nog niet opgestart. Daarnaast zijn wij rondom dit thema mede afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen. Deze ontwikkeling vergt (veel) extra capaciteit en in de komende periode gaan we bezien hoe we hier vorm en inhoud aan gaan geven. Per 1 december 2023 wordt de beschikbare capaciteit voor de doorontwikkeling uitgebreid. En het streven is nu om begin 2024 te starten met de herijking van het armoedebeleid. In september 2023 zijn wij overigens al wel gestart met een (afstudeer-)onderzoek naar ons kinderarmoedebeleid. Zowel landelijk als lokaal heeft het bestrijden van kinderarmoede hoge prioriteit. De uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen in de herijking van het gemeentelijk armoedebeleid.
7	**Gelijke kansen alliantie** Er wordt een doorstroomprogramma afgerond waarin speciale aandacht is voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte.	December 2023 - Het doorstroomprogramma wordt geïmplementeerd in de betrokken scholen en in december 2023 wordt het programma geëvalueerd en waar mogelijk bijgesteld.	G	Het programma Gelijke Kansen loopt. Vanuit de bijbehorende agenda is het project #opladers geïmplementeerd. Dit project loopt tot 1 januari 2024. Bij een positieve evaluatie zijn wij voornemens om dit project voort te zetten. Dit vraagt in dat geval, vanaf 1 januari 2024, om financiering vanuit andere middelen. Voor deze financiële middelen is inmiddels een (meerjarige) subsidieaanvraag ingediend bij het Rijk.
8	**Kinderopvang** In 2023 worden de wettelijk verplichte onderzoeken uitgevoerd en wordt een plan van aanpak opgesteld om in 2024 de 50% norm te halen.	Juni 2023 - Het programma voor flexibele inspectieactiviteiten wordt opgesteld.	G	De algemene afspraken over de flexibele inspectie-activiteiten bij kindercentra zijn regionaal met de GGD Noord- en Oost-Gelderland gemaakt. De algemene afspraken over de flexibele inspectieactiviteiten worden opgenomen in het nieuwe lokale beleid voor toezicht en handhaving kinderopvang. Het nieuwe lokale beleid voor toezicht en handhaving kinderopvang is in concept klaar. Het treedt naar verwachting begin volgend jaar in werking.
9	**Vrijheid** Het Regioprogramma Vrijheid Achterhoek en grensstreek 2022/2023 wordt uitgevoerd.	December 2023 - We geven uitvoering aan het Regioprogramma Vrijheid Achterhoek en grensstreek 2022/2023 met als doel het bewustzijn van vrijheid te vergroten.	G	De provincie Gelderland heeft aan de samenwerkende gemeenten in de Achterhoek een subsidie verleend van € 150.000 voor de uitvoering van het regioprogramma Vrijheid Achterhoek, Liemers en Duitse grensgemeenten 2023/2024. In de jaren 2023 en 2024 wordt het programma uitgevoerd. Het gaat om projecten binnen een viertal thema's te weten: Vrijheidsmaaltijden, Vrijheidsroutes, Verbinden Licht en Ode aan de Vrijheid. De gemeente Aalten is de penvoerende gemeenten. Naast de subsidie van € 150.000 dragen de gemeenten in de Achterhoek en Liemers voor zowel 2023 als 2024 een bedrag van € 0,20 per inwoner bij. De Duitse gemeenten sluiten vanaf 2024 aan en dragen ook een bedrag van € 0,20 per inwoner bij. De uitvoering van het programma loopt op schema. In mei vonden in diverse gemeenten "vrijheidsmaaltijden" plaats. Binnen het thema "Ode aan de vrijheid" is onlangs een prijsvraag over vrijheid uitgezet. Binnen de overige thema's zijn werkgroepen gestart om de projecten verder uit te werken.

	Thema/Doelstelling	Actie 2023		Najaarsnota 2023
10	**Zwembaden** Het proces om te komen tot een visie over de zwembaden wordt opgestart.	Juli 2023 - De uitgangspunten om te komen tot het uiteindelijk opstellen van de visie worden opgesteld.	G	In 2023 wordt de startnotitie, overeenkomstig het uitvoeringsprogramma, opgeleverd. Deze notitie wordt als uitwerking van het toekomstbestendig sportbeleid vormgegeven, waarbij ook aandacht is voor de raakvlakken met andere beleidsvelden.
11	**Ondermijning** De bewustwording en kennis van onze medewerkers, burgers en ondernemers over onder andere ondermijning wordt vergroot.	November 2023 - Er wordt een communicatiestrategie ontwikkeld om de bewustwording en kennis te vergroten.	G	Intern zijn momenteel gesprekken gaande om de communicatiestrategie te ontwikkelen.
12	**Ondermijning** In 2023 wordt het vervolg van de bestuurlijke aanpak bepaald.	Augustus 2023 - We evalueren het proces op basis van de uitkomsten van de gebiedsanalyses door het RIEC, ons nieuwe Bibobbeleid en de weerbaarheidsscan.	G	Het RIEC heeft haar Weerbaarheidsscan afgerond, op basis van de uitkomsten worden onze interne processen tegen het licht gehouden.
13	**Huisvesting onderwijs** In 2023 werken we de integrale aanpak voor het IHP verder uit.	April 2023 - Vanuit verschillende beleidsvelden wordt bepaald welke kansen en mogelijkheden er liggen voor de vrijkomende schoollocaties.	G	Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is vastgesteld. Vanuit verschillende beleidsvelden wordt vanaf nu bepaald welke kansen en mogelijkheden er liggen voor eventueel vrijkomende schoollocaties.

Actuele ontwikkelingen

Regionale afspraken Jeugdhulp en Wmo

Op het gebied van Jeugdhulp en Wmo werken we in de Achterhoek vanaf 1 juli 2022 met 59 gecontracteerde zorgaanbieders volgens een nieuwe werkwijze aan de transformatie van het Achterhoekse zorglandschap. In deze nieuwe werkwijze staat de vraag of behoefte van de inwoner nog meer centraal en willen we de hulp en ondersteuning zo optimaal en efficiënt mogelijk organiseren. Dit betekent dat zorgaanbieders en gemeenten op een andere manier met elkaar samenwerken. Dat is nieuw. En dat is wennen. En dat gaat vanzelfsprekend met vallen en opstaan. In het afgelopen jaar is hier zowel ambtelijk als bestuurlijk veel tijd en energie in gestoken. De eerste contractperiode met de zorgaanbieders wordt in de tweede helft van 2023 geëvalueerd.
Gemeenten en zorgaanbieders staan samen aan de lat voor het realiseren van de gestelde transformatiedoelen. Dit vraagt op ambtelijk en bestuurlijk niveau, van zowel gemeenten als zorgaanbieders, een voortdurende dialoog om te bewaken of we op de goede weg zitten.

Wet Energietoeslag 2023

Eind september 2023 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de Wet Energietoeslag 2023. Ook voor 2023 kan daarmee aan huishoudens weer een energietoeslag van € 1.300 worden verstrekt. Gemeenten hebben eind 2022 de mogelijkheid gehad om, vooruitlopend op de invoering van deze nieuwe wet, een voorschot van € 500 te verstrekken. Hiervan hebben wij gebruik gemaakt. In februari 2023 heeft iedere inwoner die in 2022 een volledige energietoeslag van € 1.300 heeft ontvangen, een voorschot op de energietoeslag 2023 ontvangen. De voorbereidingen zijn al geruime tijd in volle gang en onze intentie is om deze toeslag (uiterlijk) in december 2023 uit te keren. Laborijn voert deze regeling opnieuw voor ons uit. Overigens heeft het kabinet besloten om voor 2024 de energietoeslag niet te verlengen. Wel komt men over de winter 2023 - 2024 opnieuw met een (landelijke) Tijdelijk Noodfonds Energie.

Jeugdfonds Sport en Cultuur

Het aantal kinderen dat zonder financiële steun vanuit de overheid niet kan sporten neemt landelijk toe. Zo ook in gemeente Aalten. Sinds de afloop van de coronamaatregelen ziet het Jeugdfonds Sport en Cultuur het aantal aanvragen fors toenemen. De reserves die opgebouwd werden tijdens de coronamaatregelen zijn inmiddels op. De overeenkomst tussen gemeente Aalten en het Jeugdfonds Sport en Cultuur loopt dit jaar af. De intentie is om met één jaar te verlengen en daarbij het bedrag dat de gemeente jaarlijks aan het Jeugdfonds Sport en Cultuur vergoedt, te verhogen. Volgend jaar wordt, na de herziening van het armoedebeleid, het vervolg bepaald.

Spreidingswet
In maart 2023 heeft het kabinet het wetsvoorstel ‘Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvang’ (Spreidingswet) voor behandeling aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze wet moet mede de basis vormen om de opvangcrisis structureel het hoofd te kunnen bieden en is bedoeld om de asielopvang op basis van objectieve criteria beter over het land te spreiden, zodat de lasten worden verdeeld.
De spreidingswet wordt naar verwachting op zijn vroegst op 1 januari 2024 ingevoerd. Al is het halen van deze datum door de val van het kabinet onzeker geworden. Op 12 september 2023 is de wet in ieder geval definitief niet-controversieel verklaard. Dat betekent dat met de behandeling van deze wet niet gewacht hoeft te worden totdat een nieuwe Tweede Kamer is geïnstalleerd.

Brede SPUK-aanvraag voor sport, bewegen, leefstijl en gezondheid
In het kader van de Brede SPUK-regeling (voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis) is onlangs bij het ministerie het bijbehorende plan van aanpak ingediend. Wij zijn nog in afwachting van goedkeuring van dit plan, waarbij tevens de definitieve voorschotten voor de komende jaren (t/m 2026) worden bepaald. Het is mogelijk dat op de betreffende onderwerpen een deel van deze subsidie wordt ingezet voor bestaande activiteiten. In dat geval levert dit terzijnertijd een voordeel op binnen de begroting.

Bijstellingen bestaand beleid

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Programma 2 Sociaal Domein						
P2.0001	Vrijval dotatie voorziening wethouders	-246.000	0	0	0	0
P2.0002	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	-18.000	0	0	0	0
P2.0003	Bewegingsonderwijs	24.000	0	0	0	0
P2.0004	Koppelkerk	28.000	0	0	0	0
P2.0005	Clientervaringsonderzoeken	-12.000	0	0	0	0
P2.0006	Figulus	22.000	46.000	46.000	46.000	46.000
P2.0007	Kinderopvangtoeslag SMI	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
P2.0008	Mantelzorg	-38.000	0	0	0	0
P2.0009	Preventie Jeugd	-16.157	0	0	0	0
P2.0010	Sociaal Domein Achterhoek	9.877	49.257	32.569	32.569	32.569
P2.0011	Vrijval algemeen budget sociaal domein	-262.300	0	0	0	0
P2.0012	ZOOV op maat	-11.745	0	0	0	0
P2.0013	Thuisbegeleiding Yunio	-13.991	0	0	0	0
P2.0014	Wijkteams	-54.061	0	0	0	0
P2.0015	BUIG-budgetten	296.000	0	0	0	0
P2.0016	Energietoeslag	316.000	0	0	0	0
P2.0017	Participatie initiatieven	-17.335	0	0	0	0
P2.0018	Wmo begeleiding, huishoudelijke ondersteuning en Jeugdzorg	-270.000	381.000	381.000	381.000	381.000
P2.0019	Beschermd wonen, housing first		31.000	31.000	31.000	31.000
P2.0020	Beschermd wonen	-330.000	0	0	0	0
Totaal Programma 2 Sociaal Domein		**-558.712**	**542.257**	**525.569**	**525.569**	**525.569**

Toelichting bijstellingen bestaand beleid
P2.0001 Vrijval dotatie voorziening wethouders € 246.000 incidenteel voordeel
In 2023 is nog € 246.000 opgenomen voor de dotatie aan de voorziening pensioen en wachtgeld wethouders samen. Bij de jaarrekening 2022 hebben we de voorziening voor wachtgeld vrij laten vallen, omdat er geen aanspraak op werd gemaakt. Voor de zittende wethouders mag pas een voorziening worden gevormd wanneer zij daadwerkelijk aanspraak maken op het wachtgeld. Daarnaast is de dotatie aan de pensioenvoorziening afhankelijk van het aantal (oud)wethouders dat per einde boekjaar recht heeft op pensioen, het standaardtarief rekenrente van De Nederlandsche Bank (DNB) en de sterftetabellen per einde boekjaar. Aangezien deze drie variabelen niet te begroten zijn en zowel positieve als negatieve effecten kunnen hebben, is in de begroting 2024-2027 besloten alleen jaarlijks op basis van werkelijkheid in de jaarrekening te verantwoorden. In overeenstemming met dit besluit laten we het budget over 2023 hier ook vrijvallen.

P2.0002 Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) € 18.000 incidenteel voordeel
Bij de begroting 2023 en de bijbehorende begrotingswijziging in verband met de demarcatie heeft de raad een zienswijze ingediend, omdat zij vindt dat dat extra kosten voor vastgoed uit de bestaande begroting betaald moeten worden en dat de nieuwe inrichting van de samenwerking niet mag leiden tot een toename van de gemeente bijdragen. Naar aanleiding van deze (en andere) zienswijzen heeft de VNOG de begroting op onderdelen bijgesteld. Om die reden valt er in 2023 € 18.000 vrij. Daarnaast laat de halfjaarrapportage VNOG 2023 zien dat de opgenomen begrotingswijzigingen geen gevolgen hebben voor onze gemeentelijke bijdrage.

P2.0003 Bewegingsonderwijs vervoer € 24.000 incidenteel nadeel
Met ingang van januari 2023 is er een nieuwe route bijgekomen. Daarnaast zijn de tarieven geïndexeerd waardoor € 24.000 bijgeraamd moet worden.

P2.0004 Koppelkerk € 28.000 incidenteel nadeel
De Koppelkerk heeft de afgelopen jaren een enorme groei doorgemaakt. De groei brengt met zich mee dat een verdere professionalisering van de organisatie nodig is. Daarnaast bleek het afgelopen jaar als gevolg van langdurige ziekte van de directeur dat de organisatie erg kwetsbaar is. Om te komen tot een stevige professionele basis heeft het bestuur ervoor gekozen om te starten met een directie duo en een structurele invulling van de cruciale functies op het gebied van PR, ICT en administratie. De directie gaat zakelijk en artistiek de leiding nemen. Naast deze professionaliseringslag is ook de inventaris deels aan onderhoud en vervanging toe. Om beide ontwikkelingen te kunnen bekostigen verwacht het bestuur dat men structureel een hoger subsidiebedrag nodig heeft. De Koppelkerk verwacht overigens ook zelf extra inkomsten te kunnen genereren. In de gemeentebegroting voor 2024 is een extra subsidiebedrag opgenomen van € 28.000. Het bestuur heeft ook een verzoek ingediend voor een extra subsidie om het tekort in 2023 te dekken. Men verwacht in 2023 een tekort van € 28.000. Omdat een aantal ontwikkelingen pas later in het jaar zijn ingezet, is het bestuur onlangs gevraagd om het aanleveren van een actueel financieel overzicht over 2023.
In verband hiermee ramen we vooralsnog een bedrag van € 28.000 als eenmalig subsidie in 2023 ter dekking van het tekort. Een definitief besluit over de subsidie voor 2023 wordt pas genomen na ontvangst van de definitieve cijfers over 2023. Zodra deze gegevens zijn ontvangen, wordt een collegevoorstel voorbereid.

P2.0005 Cliëntervaringsonderzoeken € 12.000 incidenteel voordeel
Voor de cliëntervaringsonderzoeken willen we een continu-onderzoek opzetten, maar door onderbezetting is dit in 2023 nog niet in gang gezet.

P2.0006 Figulus € 22.000 nadeel in 2023 en vanaf 2024 € 46.000 nadeel
In de begroting 2023 en 2024 is het reguliere subsidiebudget voor Figulus met enkele procenten geïndexeerd. Op basis van de nieuwe CAO Welzijn zal de stichting echter in de periode juli 2023-juli 2024 te maken krijgen met een overall loonstijging van maar liefst 15% (7% per 1 juli 2023, 4% per 1 januari 2024 en nogmaals 4% per 1 juli 2024). Aangezien de subsidiebedragen voor minstens 80% uit loongevoelige kosten bestaat, moet dit budget bij ongewijzigd inhoudelijk beleid opgehoogd worden met € 22.000 voor 2023 en € 46.000 structureel.

P2.0007 Kinderopvangtoeslag SMI € 35.000 structureel nadeel
De gemeente Aalten heeft een gemeentelijke regeling SMI opgesteld, geldig vanaf 2019. Er zijn op dit moment veel gezinnen die geen aanspraak kunnen maken op de kinderopvangtoeslag, maar waarbij het wel noodzakelijk is dat de kinderen worden opgevangen vanwege ziekte of problemen bij ouder(s). Daarnaast zien we dat deze gezinnen ook niet of nauwelijks een eigen inkomen hebben en daardoor geen eigen bijdrage kunnen betalen. De SMI-regeling is in principe een kortdurende oplossing, maar helaas is het in veel gevallen zo dat deze gezinnen het na een paar maanden nog niet redden om over te kunnen stappen naar de voorliggende voorzieningen.

De SMI wordt nog wel gezien als een preventieve inzet omdat voorkomen wordt dat kinderen of uit huis geplaatst moeten worden of dat ouders veel meer extra zorg nodig hebben die vaak duurder is dan de SMI. Met deze regeling worden kinderen thuisnabij opgevangen in een reguliere setting. Gezien de huidige aanvragen en de stand van het budget is het noodzakelijk om het budget op te hogen met € 35.000 structureel.

P2.0008 Mantelzorg € 38.000 incidenteel voordeel
Rond 11 november (dag van de mantelzorg) ontvangen de aangemelde en geregistreerde mantelzorgers een VVV-cadeaukaart en kunnen zij deelnemen aan verschillende verwenactiviteiten. Ondanks een uitbreiding van de capaciteit specifiek voor mantelzorg bij Figulus, verwachten we een overschot van € 38.000 op deze post. In dit overschot zit ook de terugvordering van een subsidiebedrag voor 2022 aan GGNet. In 2022 heeft GGNet met het ontvangen subsidie in totaal voor de gemeente Aalten 63 jonge en volwassen ggz-mantelzorgers ondersteund door middel van informatie, advies en preventieve interventies. Wegens vertrek van de preventiefunctionaris kon GGNet geen voorlichtingsbijeenkomsten organiseren in 2022. Daarnaast hebben vier kinderen deelgenomen aan de KOPP/Brussen-interventies. Dit aantal is laag omdat de preventiefunctionaris rond het voorjaar vertrokken is, hierdoor was er geen bezetting binnen preventie. Daar waar van toepassing, is hierbij samengewerkt met andere betrokkenen zoals Veilig Thuis, Iriszorg of het ondersteuningsteam.

P2.0009 Preventie Jeugd € 16.157 incidenteel voordeel
De bijdrage voor GGD-adolescenten is hier afgeraamd, omdat deze vanaf 2023 wordt meegenomen in de inwonersbijdrage per inwoner onder het taakveld volksgezondheid.

P2.0010 Sociaal Domein Achterhoek € 9.877 nadeel in 2023, € 49.257 in 2024 en vanaf 2025 € 32.569

In 2023 is gebleken dat er met de nieuwe manier van inkopen in het kader van de transformatie kosten worden gemaakt die niet waren begroot. Het gaat in dat geval om onderzoeken, quickscans en een evaluatie. Het is de verwachting dat ook in 2024 (in het kader van de transformatie) dergelijke kosten moeten worden gemaakt. Gelet op het dynamische jaar 2023 is in de begroting SDA (organisatie, CLM en regionale jeugdtafels) eveneens een percentage onvoorzien begroot van 4%. Dit percentage is berekend over de totale kosten programmaorganisatie SDA, met uitzondering van personeel en scholingskosten.

P2.0011 Vrijval algemeen budget sociaal domein € 262.000 incidenteel voordeel

In 2023 is het door capaciteitsproblemen niet gelukt om alle onderdelen uit de Uitvoeringsnota Sociaal Domein uit te zetten. Dit leidt in 2023 tot lagere (uitvoerings)kosten. Voor 2024 wordt het structureel aanwezige budget wel volledig benut. Deze middelen worden onder andere gebruikt om de overgang van minder zorg naar meer gezondheid plaats te laten vinden.

P2.0012 ZOOV op maat € 11.745 incidenteel voordeel

Om te komen tot een zo goed mogelijke inschatting van de verwachte (en daarmee begrote) uitgaven op het gebied van ZOOV op maat, kijken wij zorgvuldig naar de trends van het aantal ritten en de kosten. De benoemde trends volgen wij doorlopend en hiervoor maken wij onder andere gebruik van het Dashboard Sociaal Domein. Op basis van dit dashboard over het tweede kwartaal 2023 hebben wij een geactualiseerde inschatting gemaakt van de benodigde bedragen en het budget hierop aangepast.

P2.0013 Thuisbegeleiding Yunio € 13.991 incidenteel voordeel

Thuisbegeleiding hebben wij opgenomen binnen het gesubsidieerde preventieve aanbod van Yunio. De hoogte hangt af van het gemiddelde aantal trajecten van de afgelopen jaren. Het aantal verschilt jaarlijks en in 2022 zijn minder trajecten afgenomen, waardoor we dit bedrag in 2023 hebben teruggevorderd.

P2.0014 Wijkteams € 54.061 incidenteel voordeel

Het project Toegang Sociaal Domein is nog niet van start gegaan.

P2.0015 BUIG-budgetten € 296.000 incidenteel nadeel

In onze begroting was het BUIG-resultaat conform de Laborijnbegroting zonder resultaat opgenomen. Dit resultaat is in het begin van het jaar altijd lastig in te schatten, omdat dit afhankelijk is van het definitieve rijksbudget dat eind september pas bekend wordt en de ontwikkeling van het uitkeringenbestand. Waar Laborijn uitging van een verwachte daling van het bestand, laat de werkelijkheid tot en met het derde kwartaal een stijging zien. Daarnaast is ook het minimumloon verhoogd, wat leidt tot hogere uitkeringslasten en loonkostensubsidies. Dit resulteert per saldo in een verwacht BUIG-resultaat voor 2023 van € 296.000 negatief (2022 € 147.000 negatief, 2021 € 178.000 positief).

P2.0016 Energietoeslag € 316.000 incidenteel nadeel

Net als in 2022 heeft het Rijk besloten om inwoners met een laag inkomen in 2023 te helpen met het betalen van de energielasten en aan gemeenten gevraagd een energietoeslag (ET) uit te keren. Wij zijn bij de primaire besluitvorming over de ET 2022 uitgegaan van de landelijk geadviseerde inkomensgrens van 120% (waarvoor ook de middelen zijn verstrekt). Op 25 oktober 2022 heeft de raad (vaststellen plan van aanpak energiearmoede) besloten om, met terugwerkende kracht, bij de ET 2022 uit te gaan van een inkomensgrens van 130% met daarboven een draagkrachtberekening. Vorenstaande beleidswijziging heeft geleidt tot een tekort op de rijksmiddelen. Op 31 oktober 2023 hebben we besloten om bij de ET 2023 uit te gaan van een inkomensgrens van 130% (zonder daarboven een draagkrachtberekening). Mede door een hogere inkomensgrens te hanteren en het feit dat wij minder budget krijgen voor de ET 2023 dan in 2022 (budget is herverdeeld en Aalten krijgt ruim € 217.000 minder), verwachten we bij de uitvoering van de ET 2023 nog een tekort van € 316.000.

P2.0017 Participatie initiatieven € 17.335 incidenteel voordeel

Ruimte voor AndersZijn en Stadskamermaatje zijn gestopt met hun aanbod in de gemeente Aalten. De voorgaande jaren zijn deze instanties gesubsidieerd voor maatjesactiviteiten voor mensen met een psychische kwetsbaarheid die in een sociaal isolement verkeren of dreigen te vereenzamen.
In 2022 wilden ze ook nieuwe activiteiten opzetten in de gemeente Aalten maar deze nieuwe activiteiten werden ook al deels door Figulus Welzijn uitgevoerd en zij hebben de opdracht gekregen om extra expertise op gebied van psychische kwetsbaarheid te werven, zodat ze uitwerking kunnen geven aan het organiseren en versterken van deze inloopvoorzieningen.
De Stadskamer en Ruimte voor AndersZijn hebben vervolgens aangegeven dat alleen het aanbieden van de

maatjesactiviteiten in onze gemeente een te beperkt aanbod voor hen is en hebben daarom besloten geen subsidieaanvraag meer in te dienen.

P2.0018 Wmo begeleiding, huishoudelijke ondersteuning en Jeugdzorg € 270.000 voordeel in 2023 en vanaf 2024 € 381.000 nadeel

Hoewel er intensieve voorbereidingen hebben plaatsgevonden, met ook intensieve gesprekken met gecontracteerde zorgaanbieders, is het niet gelukt om voor 1 juli 2023 nieuwe plekprijzen vast te stellen. Hierover bent u in juni en september separaat via een raadsmededeling en een tweetal bijpraatsessies geïnformeerd. Daardoor konden de nieuwe tarieven niet worden doorgerekend en verwerkt in de begroting 2024. Omdat het de verwachting was dat er sprake was van een forse prijsstijging van de plekprijzen, is hierover in de Begroting 2024 een opmerking geplaatst in de risicoparagraaf.

Inmiddels zijn medio september de plekprijzen regionaal vastgesteld, is er meer zicht op de verwachte indexering van deze plekprijzen en hebben wij aansluitend, in combinatie met de trend van het aantal cliënten gekeken naar wat dit betekent voor onze begroting. Hiervoor is gebruik gemaakt van de tot op moment van schrijven gepubliceerde Dashboards Sociaal Domein (tot en met het tweede kwartaal 2023). Bij de Jeugdzorg zien we in de Dashboards Sociaal Domein een afname van het aantal jeugdigen in de zorg. Tegelijkertijd zien we binnen de Jeugdzorg wel het aantal jeugdigen met een complexe problematiek en daarmee ook de bijbehorende zorgkosten, toenemen.

Deze stijging van de kosten ondersteunt (onze lange termijnvisie op) de transformatie van het Achterhoekse zorglandschap en krijgt iedere jeugdige de zorg die noodzakelijk is. Anderzijds versterken we de pedagogische basis, zetten we meer in op collectief preventieve zorg en stimuleren we het normaliseren en oplossen in het alledaagse leven.

P2.0019 Beschermd wonen, housing first vanaf 2024 € 31.000 structureel nadeel

Housing first was een pilot voor mensen die dreigen dakloos te worden. Dit zodat zij eerst een huis hebben om daarmee een start te maken om hun leven verder op orde te brengen. Diverse zorgaanbieders, gemeenten en de woningbouwcoöperaties in de regio waren bij deze pilot betrokken. De pilot is zeer succesvol gebleken waardoor we dit structureel gaan oppakken binnen de regio. De pilot is bekostigd uit incidentele rijksgelden. Voor de structurele inbedding in de begroting zijn geen structurele rijksmiddelen beschikbaar. Het budget wordt besteed aan de begeleiding van de mensen naar hun woning en de inrichting van deze woning, zodat zij hun leven weer op orde kunnen krijgen. Hiervoor is structureel € 31.000 nodig.

P2.0020 Beschermd wonen € 330.000 incidenteel voordeel

Beschermd wonen komt pas op zijn vroegst in 2026 naar de gemeenten. Wel indiceren de lokale gemeenten de nieuwe cliënten zelf met ingang van 2023. Dit jaar hebben we gelden ontvangen, deze zijn in 2023 niet besteed en kunnen nu vrijvallen. Als het budget naar de lokale gemeenten komt, zijn we een aantal jaren een nadeel gemeente, om dit op te vangen, gaan we hiervoor een deel van het budget reserveren

Programma 3 Bedrijfsvoering

Programmacoördinator: **D.J. den Hengst**

Doelstellingen

	Thema/Doelstelling	Actie 2023		Najaarsnota 2023
1	**Dienstverleningsconcept** In 2022 is gestart met het project dienstverleningsconcept. Daarbij wordt gekeken naar hoe moderne dienstverlening hoort te zijn en hoe we onze burgers en ondernemers zo goed mogelijk kunnen bijstaan.	December 2023 - Het dienstverleningsconcept in 2023 actualiseren en uitvoeren.	O	Eind 2023 komt hiervoor een raadsmededeling (Bestuurlijke Termijnagenda).
2	**Informatieveiligheid en Privacy Wet** Voldoen aan Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De Functionaris Gegevensbescherming voert jaarlijks een toetsing uit in hoeverre wij voldoen aan de regels van de AVG. Aanbevelingen uit deze toetsing worden opgenomen in een actieplan.	December 2023 - Het hanteren van de BIO normen is een continu proces van nieuwe maatregelen introduceren en bestaande maatregelen beoordelen en eventueel bijstellen.	G	Het nakomen en voldoen aan BIO normen voor de informatieveiligheid is een dynamisch proces. Eind maart is het nieuwe informatiebeveiligingsbeleid door het college vastgesteld. Hier wordt ook gerefereerd aan de Bio normensysthematiek en vormt een kapstok voor al onze beveiligingsmaatregelen. Daarnaast hebben er in 2023 allerlei testen en checks plaatsgevonden die weer leiden tot bewustwordingscampagnes en verscherpte maatregelen.
		December 2023 - In december 2020 is het informatieveiligheidsbeleid 2020 – 2022 vastgesteld. Dit beleid wordt in 2023 geactualiseerd.	G	Dit geactualiseerde informatiebeveiligingsbeleid is eind maart door het college vastgesteld.
3	**Overgang van Civision Middelen naar iFinanciën** Ons huidige financiële pakket Civision Middelen is aan vervanging toe. Daarvoor heeft onze huidige leverancier PinkRoccade het pakket iFinanciën beschikbaar. Dit pakket voldoet aan de laatste technische standaarden en draait tevens in de cloud.	September 2023 - Migratie naar iFinanciën afgerond.	G	De migratie naar de Cloud is afgerond. De conversie van de data verloopt volgens planning.
4	**Invoeren Samenhangende objectenregistratie** Het samenbrengen van de basisregistraties WOZ, BAG, Kadaster en BGT op het gebied van data en kaartmateriaal zodat er één samenhangende registratie ontstaat.	Maart 2023 - Met de komst van BRK 2.0 is het mogelijk geworden om de kadastrale gegevens samen te voegen in iObjecten.	G	Bij de invoering van de BRK2.0 liep men tegen een aantal technische problemen aan. Daarom liep het traject iets vertraging op. De ‘oude’ versie van de BRK bleef wel beschikbaar. Inmiddels is BRK 2.0 opgestart en lopen we op schema met de landelijke ontwikkelingen.
5	**Omzetting en vulling softwarepakketten Omgevingswet** De Omgevingswet gaat in per 01-01-2023. Dit betekent dat de softwarepakketten van vergunningsverlening dan verplicht zijn aansloten op het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet en moeten voldoen aan de eisen van de Omgevingswet.	Maart 2023 - Testen zijn afgerond en implementatie is gereed.	G	Eerste implementatie is afgerond. Het omgevingsplan en het verfijnen van het DSO gaat in 2024 verder.

Actuele ontwikkelingen

Uitbreiding e-diensten

We breiden de e-diensten steeds verder uit aan de hand van de ontwikkelingen van de vakspecifieke software van bijvoorbeeld burgerzaken. Waar deze vakspecifieke software ontbreekt, ontwikkelen we zelf e-diensten. We passen achterliggende processen aan, zodat we zo efficiënt en effectief mogelijk werken met een hoge gebruikersvriendelijkheid en snelle afhandeling van de vragen van onze inwoners of andere klanten.
Uitbreiding van e-diensten leidt tot goed gecoördineerde processen en snelle en efficiënt uitgevoerde dienstenverlening, waardoor goede resultaten worden bereikt, zowel voor het publiek als voor de organisatie.
Uitbreiding van e-diensten is ook een samenspel tussen vakspecifieke teams, het team automatisering en het team specialisten. Dit is geen afgebakend project met een vaste begin- en eindtijd, maar een continu proces.
Bij de uitbreiding van e-diensten kan er sprake zijn van vakspecifieke software, zelf ontwikkelde oplossingen en een combinatie daarvan. Ook werken meerdere teams samen aan een project. Dit alles maakt dat er geen specifiek en een bepaald budget voor is op te nemen, het is een continu proces van verbetering, aanpassing en vernieuwing.

Klimaatklaar

In 2023 is deelgenomen aan het project 'KlimaatKlaar' van de Provincie Gelderland. Hierbij worden plannen opgesteld voor het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed.
Er is een drietal businesscases gemaakt voor verduurzaming van de locaties Gemeentehuis Markt 7, Gemeentekantoor Hofstraat 8 en de sporthal Eurohal Europastraat 2. Deze locaties zijn gekozen omdat op deze locaties het energieverbruik het hoogst ligt en waarvan wij verwachten dat deze de komende 15 jaar nog in ons bezit zijn. Aan de hand van deze cases volgt er een voorstel tot het verduurzamen van deze gebouwen. De eerste prioriteit ligt bij de locatie Gemeentekantoor Hofstraat. Hiervoor is een subsidieaanvraag gedaan en op basis van het onderliggende plan willen we deze locatie als eerste gaan verduurzamen.
Naast het project KlimaatKlaar zijn we bezig met de planvorming voor verbouw en verduurzaming van de Ahof. Deze is nagenoeg gereed en ook voor deze locatie is de DUMAVA subsidie aangevraagd.

Opstellen Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan (DMJOP)

De voorliggende meerjaren onderhoudsplannen (MJOP) worden geactualiseerd en moet er gekeken worden naar het verduurzamen van het vastgoed. Om geen onnodige kosten te maken voor de actualisering en wordt er eerst een strategisch integraal accommodatieplan gemeentelijk vastgoed opgesteld. Aan de hand van deze koers stellen we vervolgens een DMJOP op voor al het maatschappelijk vastgoed dat in beheer is en blijft.

Pand Europastraat 6

Per 1 juli 2023 zit Schaersvoorde (voorgezet onderwijs) niet meer aan de Europastraat 6 in Dinxperlo. De onderwijsbestemming op het pand vervalt. Op dit moment is leegstandsbeheer ingezet om te voorkomen dat het pand verpauperd raakt. Er komt een onderzoek naar de toekomst van het gebouw, er wordt gedacht aan herontwikkeling van de locatie voor woningbouw. Omdat het gebouw geen langdurig beoogde maatschappelijke functie meer heeft, is er volgens BBV sprake van een duurzame waardevermindering. Bij de jaarrekening wordt een voorziening gevormd voor het verschil tussen boekwaarde en taxatiewaarde. De taxatiewaarde is momenteel nog niet bekend. Mocht uit het onderzoek blijken dat de nieuwe bestemming toch langdurig een maatschappelijke functie krijgt, kan de voorziening vrijvallen.

Vervanging archiefbescheiden

De overheid communiceert steeds meer digitaal met inwoners en bedrijven. Een groot deel van alle informatie die de overheid produceert, gebruikt of ontvangt, is digitaal. Maar er komt via het analoge kanaal nog post binnen. Fysieke loketten en papieren documenten blijven onvermijdelijk. Deze fysieke documenten worden na ontvangst gedigitaliseerd en opgenomen in het zaaksysteem van de gemeente. Gestreefd wordt om de implementatie van het vervangingsbesluit en de daaraan gekoppelde kwaliteitszorg digitale archieven in het 1e kwartaal 2024 af te ronden.

Beperken kostenvergoeding WOZ

Er zijn organisaties die burgers en bedrijven helpen bij het maken van bezwaar tegen de WOZ-beschikking. Als het bezwaar succesvol is, ontvangen zij een vaste vergoeding voor gemaakte kosten (proceskostenvergoeding). En als het juridische proces vertraging heeft ook een vergoeding voor immateriële schade.
Voor bezwaarbureaus die burgers en bedrijven gratis helpen (zogenaamde no-cure-no-pay bedrijven) zijn deze vergoedingen vaak de enige inkomsten. Het heeft voor deze bezwaarbureaus dus voordelen om zoveel mogelijk juridische procedures te starten. En deze zo lang mogelijk te laten duren.

Er ligt een wetsvoorstel om de volgende maatregelen vanaf 1 januari 2024 te laten ingaan:
- De proceskostenvergoeding voor professionele rechtsbijstand wordt lager. Die vergoeding wordt 25% van de huidige vergoeding als de burger of het bedrijf inhoudelijk gelijk krijgt. Als om andere redenen een vergoeding wordt toegekend, is de vergoeding 10% van de huidige vergoeding.
- De gemeente betaalt de vergoeding direct aan de burger of het bedrijf namens wie het bezwaar is gemaakt. En dus niet meer aan het no-cure-no-pay bedrijf.
- Als de gemeente of de rechter niet binnen een redelijke termijn uitspraak doet, is de vergoeding voor immateriële schade lager. Die vergoeding is dan niet € 500 maar € 50 voor elk half jaar dat het proces langer duurt dan die termijn.
Doel van al deze maatregelen is het verdienmodel van de no-cure-no-pay bedrijven minder aantrekkelijk te maken en de kosten voor gemeenten te beperken.

Bijstellingen bestaand beleid

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Programma 3 Bedrijfsvoering						
P3.0001	Vervroegde Tweede Kamerverkiezing	70.000	0	0	0	0
P3.0002	Extra huur en pacht inkomsten	-48.000	0	0	0	0
P3.0003	Verkopen eigendommen gemeente	-15.000	0	0	0	0
P3.0004	Aanpassing loonindexatie Voorjaarsnota 2023	-80.000	0	0	0	0
P3.0005	Aanschaf en vervanging kantoormeubilair	0	17.000	17.000	17.000	17.000
P3.0006	Digitale communicatie	-40.500	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
P3.0007	Inruil materieel	-43.000	0	0	0	0
P3.0008	Dividenden	54.000	0	0	0	0
P3.0009	Rentebijstelling	-198.000	0	0	0	0
P3.0010	WOZ extra bezwaarschriften inhuur	80.000	0	0	0	0
P3.0011	Algemene uitkering, mei- en septembercirculaire 2023	-859.000	-543.000	-561.000	-349.000	-1.522.000
P3.0012	Vennootschapsbelasting	-10.974	0	0	0	0
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering		**-1.090.474**	**-536.000**	**-554.000**	**-342.000**	**-1.515.000**

Toelichtingen budgetbijstellingen bestaand beleid

P3.0001 Vervroegde Tweede Kamerverkiezing € 70.000 incidenteel nadeel
De vervroegde Tweede Kamerverkiezing vindt plaats op 22 november 2023. We verwachten een hoge opkomst zoals bij de Provinciale verkiezingen en de verkiezingen voor het Waterschap en willen meer stembureaus gaan inzetten en daarnaast meer tellers.
Voor de organisatie van verkiezingen ontvangen we jaarlijks geld via de algemene uitkering. We ontvangen geen aanvullende vergoeding omdat de Tweede Kamerverkiezing vervroegd is.

P3.0002 Extra huur en pacht inkomsten € 48.000 incidenteel voordeel
In 2023 hebben we in verband met het verhogen van de capaciteit van het stroomnetwerk door Liander meer inkomsten.

P3.0003 Verkopen eigendommen gemeente € 15.000 incidenteel voordeel
Er zijn meerdere kleine verkopen van voornamelijk groenstroken geweest in 2023.

P3.0004 Aanpassing loonindexatie Voorjaarsnota 2023 € 80.000 incidenteel voordeel
Bij de berekening van de kosten voor de uitvoering van de nieuwe cao-gemeenten is in de Voorjaarsnota 2023 een te hoge raming aangehouden van € 80.000. Daarom wordt deze nu verlaagd (is in de begroting 2024-2027 al verwerkt).

P3.0005 Aanschaf en vervanging kantoormeubilair €17.000 vanaf 2024 structureel nadeel
Na de coronaperiode zien we dat we zowel thuis als op kantoor werken. Ook vinden steeds meer vergaderingen plaats via Teams in plaats van fysiek. Deze ontwikkeling vraagt om aanpassingen van de kantoorfunctie zoals we deze gewend waren. Eén van deze ontwikkelingen is dat er meer behoefte is aan overlegruimtes en belblokken. Daarnaast zien we dat door thuiswerken de bezetting op kantoor aan het afnemen is. Door werkplekken flexibel in te richten, hebben we in totaal minder werkplekken nodig. De hierdoor ontstane werkruimte kan dan worden ingezet voor overleg en/of belblokken. Hiervoor is het noodzakelijk om lockers beschikbaar te stellen voor het opbergen van persoonlijke spullen.
Daarnaast zijn onze bureaustoelen aan vervanging toe. Naast dat veel stoelen zware beschadigingen en slijtages vertonen, is het voor het hybride werken noodzakelijk dat werkplekken op eenduidige wijze kunnen worden ingesteld. Voor de dekking van de kapitaallasten van de nieuwe bureaustoelen en lockers verwachten we vanaf 2024 structureel € 17.000 nodig te hebben.

P3.0006 Digitale communicatie € 41.000 incidenteel voordeel in 2023 en vanaf 2024 € 10.000 voordeel

In 2023 hebben we minder kosten door de eerder aangeschafte nieuwe website. Doordat we onder meer minder modules af hoeven te nemen zorgt het dit jaar voor een voordeel van € 19.000 en heeft vanaf 2024 een voordelig effect van € 10.000. Daarnaast zijn bepaalde werkzaamheden die dit jaar op de planning stonden niet uitgevoerd en doorgeschoven naar 2024. Dit zorgt in 2023 voor een incidenteel voordeel van € 22.000.

P3.0007 Inruil materiaal € 43.000 incidenteel voordeel

Dit jaar zijn er meerdere auto's ingeruild. De investeringen zijn te zien in het overzicht kredieten. Door de hoge marktwaarde van de inruil levert dit een boekwinst op.

P3.0008 Dividenden € 54.000 incidenteel nadeel

Dividenduitkering is afhankelijk van het bedrijfsresultaat en het dividendbeleid. De dividenden over 2023 zijn met € 54.000 fors lager dan de raming, maar is ook aanzienlijk lager dan de opbrengst over 2022.

P3.0009 Rentebijstelling € 198.000 incidenteel voordeel

Onder meer door forse bijdragen van het Rijk (onder andere uitkering voor opvang ontheemden Oekraïne) en het doorschuiven van geplande investeringen zijn we een groot deel van het jaar overliquide geweest. Deze gelden zijn gestald bij de schatkist en leveren daar een mooi rentebedrag op. Daarom is zowel de raming van de debetrente als de creditrente bijgesteld. Daarnaast is het momenteel moeilijk in te schatten of er dit jaar nog een vaste geldlening moet worden aangetrokken. Met de najaarsnota wordt daar vooralsnog wel vanuit gegaan. We gaan nu uit van een lening van € 3 miljoen in plaats van € 7 miljoen. Weliswaar met een hoger rentepercentage maar een kortere periode. Tezamen geeft dit een voordeel van € 166.000.
Bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN) zijn gelden gestort waarmee SVN namens de gemeente leningen verstrekt. Zoals Toekomstbestendig Wonen lening en Startersleningen. Gelden die niet direct worden uitgeleend, blijven in depot en daarover wordt rente vergoed. Dit was niet geraamd omdat het rentetarief lange tijd op nul stond. Inmiddels is de rente weer opgelopen en wij ontvangen in 2023 weer een vergoeding van € 32.000.

P3.0010 WOZ extra bezwaarschriften inhuur € 80.000 incidenteel nadeel

Dankzij de uitgebreide reclamecampagnes door de adviesbureaus die 'gratis' bezwaar maken tegen de WOZ-beschikkingen zijn er dit jaar enorm veel bezwaarschriften tegen de WOZ-beschikkingen ingediend. In totaal ca. 950 stuks. Deze moeten binnen het jaar worden afgehandeld. Omdat het er veel meer zijn dan afgelopen jaren is externe inhuur noodzakelijk. Omdat ook het aantal bezwaren door zogenaamde No cure No pay bedrijven is verdubbeld, is er een flinke toename van de toekenning van de wettelijke kostenvergoeding. Bij de voorjaarsnota is al € 50.000 geraamd. Dit blijkt echter niet toereikend te zijn en er is € 80.000 extra benodigd.

P3.0011 Algemene uitkering, mei- en septembercirculaire 2023, € 859.000 voordeel 2023

De effecten van zowel de mei- als de septembercirculaire 2023 zijn in deze najaarsnota verwerkt. De algemene uitkering wordt voor 2023 naar boven bijgesteld. Er komen een paar stelposten te vervallen waaronder die voor onderuitputting. Ook zijn de aantallen van de verschillende maatstaven waarmee de algemene uitkering wordt berekend weer geactualiseerd op basis van de laatst bekende gegevens die het ministerie hanteert. Dit levert een voordeel op van ongeveer € 300.000. Er is een aantal stelposten opgenomen waarvan de belangrijkste zijn: energietoeslag, participatie, flankerend beleid energiearmoede en vergoeding kosten leerlingenvervoer en taalontwikkeling ontheemden uit Oekraïne. Daarnaast zijn er diverse overige mutaties zoals ruimte onder het BCF-plafond, een correctie op de uitkering door een hogere uitkeringsbasis en een hoger accres door loon- en prijsontwikkelingen. Deze mutaties hebben voor 2023 per saldo een voordelig effect op de begroting van € 311.000 (meicirculaire) en € 520.000 (septembercirculaire). Als laatste wordt genoemd een voordelige afrekening over voorgaande jaren die in 2023 wordt verantwoord van per saldo € 28.000.

P3.0012 Vennootschapsbelasting € 10.974 incidenteel voordeel

We hebben nog geen definitieve aanslag van de Belastingdienst ontvangen, maar er is al wel een doorrekening gemaakt. Daaruit blijkt dat we geen vennootschapsbelasting verschuldigd zijn in 2023. Het budget wordt afgeraamd.

Reservemutaties die bij de jaarrekening 2023 worden verwerkt:

Programma 1 Reserve onderhoud wegen
Conform de Nota reserves en voorzieningen worden de uitgaven voor groot onderhoud wegen die in het Meerjaren Onderhoudsplan Wegen zijn opgenomen, aan deze reserve onttrokken. Het plan wordt jaarlijks bezien. De werkelijke kosten voor groot onderhoud wegen worden in de jaarrekening aan deze reserve onttrokken.

Programma 2 Reserve inkoop zorg
Per 1 juli 2022 is gestart met de nieuwe, resultaatgerichte werkwijze voor Jeugdhulp en Wmo (inclusief Wonen). De regionale inkoop is een instrument om te komen tot een optimale uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden. Het financiële gevolg van deze nieuwe inkoop valt nog niet te overzien. Daarnaast is door de openeindregeling en de verschuiving naar zwaardere zorg niet bekend hoe we uitkomen.
Daarom stellen we voor alle overschotten of tekorten op de inkoop zorg aan het eind van het boekjaar te verrekenen met deze reserve.

Programma 3 Algemene reserve, Oekraïnebudgetten
Er is nog geen beeld te vormen wat de ontwikkelingen met betrekking tot de Oekraïnebudgetten zijn. De lasten bestaan uit leefgeld verstrekking, tolkkosten en lasten met betrekking tot de huisvesting. Middels de algemene uitkering is er in de septembercirculaire een uitkering gedaan en ook in de decembercirculaire worden hiervoor bedragen verwacht. We stellen u voor bij het opmaken van de jaarrekening de Oekraïnebudgetten in zijn totaal te bezien en het eventuele overschot afzonderlijk aan de algemene reserve toe te voegen, zodat deze geldstromen inzichtelijk blijven.

Programma 3 Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen
Conform de Nota reserves en voorzieningen worden de uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen die in het Meerjaren Onderhoudsplan Gebouwen zijn opgenomen gedekt door deze reserve. De werkelijke kosten voor groot onderhoud gemeentelijke gebouwen worden in de jaarrekening aan deze reserve onttrokken.

Programma 3 Reserve overlopende posten
Tot nu toe zijn de budgetten die in het jaar niet benut worden maar waar nog wel een bestemming voor is, doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Om schommelingen in het rekeningsaldo te voorkomen, schuiven we de budgetten niet meer door, maar storten we het in de reserve overlopende posten. In de volgende jaarschijf worden de betreffende budgetten weer verhoogd en gedekt uit deze reserve, zodat deze volledig vrijvalt.

Reserve overlopende posten

Budgetten die in het jaar niet benut worden maar waar nog wel een bestemming voor is, storten we in de reserve overlopende posten. In een volgende jaarschijf worden de betreffende budgetten weer verhoogd en gedekt uit de reserve, zodat deze volledig vrijvalt. Ze hebben geen effect op het begrotingssaldo.

Programma	Omschrijving	2023	2024
Programma 1 Ruimte			
P1.3310	UP22 4a. Voldoende vestingsplekken voor bedrijven en ZZP'ers	-50.000	50.000
P1.3340	UP22 4j. Opstellen horecavisie	-6.600	6.600
P1.5520	UP22 5d. Startnotitie toekomst zwembaden	-27.000	27.000
P1.5570	Plattelandsontwikkeling, landschapsregeling	-24.000	24.000
P1.7740	Duurzaamheid/Klimaat	-1.039.000	1.039.000
P1.8810	Budget noodzakelijke investeringen ruimtelijke ordening	-59.000	59.000
	Centrumvisie plan Dinxperlo	-151.000	151.000
	Diverse projecten Omgevingswet	-300.000	300.000
P1.8830	Project Halve Maan Bredevoort	-25.000	25.000
	UP22 3n. Stimuleren gezonde leefstijl (openbare ruimte en gezonde leefomgeving)	-50.000	50.000
	Woonbeleid	-45.000	45.000
Totaal Programma 1 Ruimte		**-1.776.600**	**1.776.600**
Programma 2 Sociaal Domein			
P2.0010	Wet open overheid	-26.000	26.000
P2.1120	Wet goed verhuuderschap	-25.786	25.786
P2.6610	Brede impuls/Projectplan Talent	-87.216	87.216
	Inclusie	-34.000	34.000
	Oekraïne	-1.430.000	1.430.000
P2.6620	Stichting Veilig Thuis	-9.655	9.655
P2.6681	Beschermd wonen pilot inloop	-65.000	65.000
Totaal Programma 2 Sociaal Domein		**-1.677.657**	**1.677.657**
Programma 3 Bedrijfsvoering			
P3.0040	Externe ondersteuning organisatiebrede functiewaarderingsronde	-35.000	35.000
	Informatiebeveiliging begeleiding	-25.000	25.000
	Join naar de cloud	-17.000	17.000
	Opstellen duurzaam meerjaren onderhoudsplan	-50.000	50.000
P3.0100	Reserve mutaties overlopende posten	3.581.257	-3.581.257
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering		**3.454.257**	**-3.454.257**
		0	**0**

Programma 1 Ruimte

P1.3310 UP22 4a. Voldoende vestingsplekken voor bedrijven en ZZP'ers € 50.000

P1.3340 UP22 4j. Opstellen horecavisie € 6.600

P1.5520 UP22 5d. Startnotitie toekomst zwembaden € 27.000

P1.5570 Plattelandsontwikkeling, landschapsregeling € 24.000
Een budget van € 24.000 dat dient als cofinanciering in de provinciale landschapsregeling doorschuiven naar 2024. Inzetten als cofinanciering aanvraag subsidie Landschap en Biodiversiteit Provincie Gelderland.

P1.7740 Duurzaamheid/Klimaat € 1.039.000
In 2023 is de formatie voor vraagstukken rondom klimaat en energiebeleid verder uitgebreid. Mede dankzij deze uitbreiding zijn diverse projecten rondom dit thema opgestart. In 2024 wordt dit verder opgepakt en is de verwachting dat we deze budgetten nodig hebben voor onderzoeken en investeringen voor de uitvoering van het energie en klimaatbeleid en voor diverse andere projecten in het kader van duurzaamheid. Hier onder vallen onder andere project subsidieregeling woning verduurzamen, project transitievisie warmte, klimaatakkoord en strategie, uitvoering biodiversiteitsplan en klimaat adaptiestrategie.

P1.8810 Diverse projecten Omgevingswet € 300.000

- Omgevingswet invoeringskosten € 95.000. Momenteel zijn we bezig met het implementeren van de omgevingswet. Dit krijgt in 2024 zijn vervolg met het omgevingsplan en het verder verfijnen van het DSO.
- Omgevingsvisie € 19.000. In 2023 is gestart met het opstellen van de omgevingsvisie. Het heeft een doorloop in 2024 en 2025. Om de omgevingsvisie op te stellen gaat er inhuur plaatst vinden.
- Omgevingswet VTH € 12.000. In 2023 is er nieuw VTH beleid opgesteld. In 2024 wordt er aandacht besteed aan extra toezicht en handhaving.
- Omgevingswet Manier van Werken € 100.000
- Omgevingsplan € 54.000
- Omgevingswet programma € 20.000

P1.8810 Centrumvisie plan Dinxperlo € 151.000
De subsidieregeling van de regiodeal is verlengd tot eind 2024. We hadden de regio daarom gevraagd omdat de planvorming bij de ontwikkeling van de supermarkten en ook voor de uitvoering van de vastgestelde regeling kwaliteitsimpuls centrum Dinxperlo meer tijd vergen. Dat komt voornamelijk door de gespannen marktsituatie en de gestegen prijzen. Maar bij de supermarkten ook door de complexe planontwikkeling. De (infra-)aanpak van het Prins Clausplein, het winkelcentrum, de Allee en de Heelweg is inmiddels wel volgens planning gestart. De aanbesteding van “De Wegwijzer” is afgerond en de verdere ontwikkeling loopt. Ook wordt er al volop geparkeerd op de nieuwe parkeerplaats aan de Wilhelminastraat.

P1.8830 Project Halve Maan Bredevoort € 25.000
We zijn met het Waterschap in overleg over koppelkansen voor dit gebied, dit in relatie tot Vestingpark en verkenning initiatief Slingeplas. Budget doorschuiven naar 2024.

P1.8830 UP22 3n. Stimuleren gezonde leefstijl (openbare ruimte en gezonde leefomgeving) € 50.000
Voor de zomer is een voorstel projectscan opgesteld. De verwachting is dat in het najaar de voorbereidingen starten en dat in 2024 de uitvoering plaatsvindt.

P1.8830 Woonbeleid € 45.000
Dit vraagt de komende tijd de nodige aandacht en extra inzet. De inhuur is dan ook verlengd tot medio 2024.

Programma 2 Sociaal Domein
P2.0010 Wet open overheid € 26.000
Via de meicirculaire 2021 zijn zowel structurele middelen als incidentele middelen vrijgemaakt voor de Wet open overheid (Woo). De niet gebruikte middelen ad € 26.000 schuiven we door naar 2024 voor onder andere het project informatie op orde en de verdere implementatie van de te publiceren documenten.

P2.1120 Wet goed verhuurderschap € 25.786
Per 1 jul 2023 geldt de Wet goed verhuurderschap. Uit deze wet volgt een aantal verplichtingen, waaronder het inrichten van een meldpunt. Bij dit meldpunt kunnen huurders, woningzoekenden en anderen terecht met signalen en meldingen over ongewenst verhuurgedrag. Ook kan bij het meldpunt om advies gevraagd worden, bijvoorbeeld over de gang naar de Huurcommissie. Op basis van de binnengekomen meldingen kunnen gemeenten nader onderzoek doen en daar waar nodig overgaan tot handhaving. In de meicirculaire 2023 zijn extra middelen voor deze wet toegekend aan de gemeentes.

P2.6610 Brede Impuls/Projectplan Talent € 87.216
Het college heeft op 16 augustus 2022 besloten om het plan Talent vanaf 1 september 2022 te continueren voor een periode van drie jaar. Per 1 januari 2023 was sprake van een financiële reserve van € 73.123. We verwachten dat deze reserve per 1 januari 2024 stijgt naar een bedrag van € 87.216. Dit bedrag wordt doorgeschoven naar 2024.

P2.6610 Oekraïne € 1.430.000
De werkgroep huisvesting aandachtsgroepen rondt de inventarisatie eind 2023 af. Dit levert een aantal concrete locaties en panden op voor het huisvestingsvraagstuk van aandachtsgroepen. Eind 2023 wordt gestart met de realisatie. De verwachting is dat er investeringen gedaan moeten worden om de doelstellingen te realiseren. Het college stelt voor het restant bedrag over hevelen naar 2024 en in te zetten voor de huisvesting van aandachtsgroepen.

P2.6610 Inclusie € 34.000
Het project inclusie heeft het laatste half jaar stilgelegen. Vanaf het nieuwe jaar gaan we hiermee weer volop aan de slag. We gaan in 2024 voor de regenbooggemeente. Daarbij wordt gekeken wat we in 2024 nog meer kunnen oppakken waaronder laaggeletterdheid.

P2.6620 Stichting Veilig Thuis € 9.655
Het overschot in 2023 gaan we in 2024 inzetten voor deskundigheidsbevordering op het thema aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.

P2.6681 Beschermd wonen pilot inloop € 65.000
Voor beschermd wonen verlopen de geldstromen via de centrumgemeente Doetinchem. Wel indiceren de lokale gemeenten de nieuwe cliënten zelf met ingang van 2023. Dit jaar hebben we gelden ontvangen; een gedeelte hiervan wordt in 2024 ingezet voor de pilot inloop.

Programma 3 Bedrijfsvoering
P3.0040 Externe ondersteuning organisatiebrede functiewaarderingsronde € 35.000
De bijraming van € 35.000 uit de Voorjaarsnota 2023 voor de kosten externe ondersteuning organisatiebrede functiewaarderingsronde wordt doorgeschoven naar 2024, omdat de implementatie van deze functiewaardering vertraging heeft opgelopen.

P3.0040 Informatiebeveiliging begeleiding € 25.000
Business Continuity Management gaat over de mate waarin wij als gemeente voorbereid zijn op calamiteiten. Denk aan langdurige uitval van elektriciteit of dataverbindingen, een pandemie zoals Corona, een ransomware aanval of andere cyberdreiging. Doelstelling hierbij is om de voorbereiding zodanig op orde te hebben, dat de impact van een calamiteit zo klein mogelijk blijft en dat essentiële dienstverlening zou spoedig mogelijk hervat kan worden. Het budget van € 25.000, nodig voor advies, begeleiding en realisatie op dit vlak, schuiven we door naar 2024.

P3.0040 Join naar de cloud € 17.000
Sinds 2016 werkt de organisatie digitaal en zaakgericht en maakt hierbij gebruik van de applicatie Join Zaak & Document. De applicatie draait op dit moment lokaal, maar gaat over naar de cloud. De voorbereidingen zijn in het 4e kwartaal van dit jaar gestart en lopen door in 2024. Diverse implementatiekosten worden dan ook in 2024 gemaakt. We hevelen € 17.000 uit 2023 over naar 2024.

P3.0040 Opstellen duurzaam meerjaren onderhoudsplan € 50.000
Het lukt dit jaar niet meer om de DMJOP's op te laten stellen. Het budget van € 50.000 wordt doorgeschoven naar 2024.

P3.0100 Reserve mutaties overlopende posten € 4.140.404
Zie de betreffende programma's.

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering
Geen ontwikkelingen.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
In de decemberraad wordt de nieuwe nota weerstandsvermogen en risico's vastgesteld.

Paragraaf Lokale heffingen
Geen ontwikkelingen.

Paragraaf Financiering
Algemeen
Op de balans zijn de bezittingen, schulden en het eigen vermogen opgenomen. In de tussentijdse rapportage is met name het verloop van de debiteuren, crediteuren en de liquiditeiten van belang. Daarnaast benoemen we actualiteiten met betrekking tot de balans.

Debiteuren/crediteuren
Debiteuren
Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen bij de debiteuren. Er is een vaste procedure voor wat betreft de invordering, de herinnering, de aanmaning en het dwangbevel. Indien nodig worden verdere invorderingsmaatregelen getroffen. Momenteel ligt er niets bij de gerechtsdeurwaarder. Voor een aantal debiteuren waarvan de invordering als dubieus wordt ingeschat, is bij de jaarrekening 2022 een voorziening getroffen. Voor zowel de algemene debiteuren, de belastingdebiteuren als de debiteuren Zorg en Inkomen is in totaal een voorziening voorhanden van € 79.000. Bij de jaarrekening 2023 wordt de hoogte van de voorziening opnieuw beoordeeld en indien nodig bijgesteld.

Crediteuren
Geen ontwikkelingen.

Liquiditeiten
We zitten momenteel in een situatie van behoorlijke overliquiditeit. Dit komt enerzijds door een lager investeringsniveau en anderzijds door forse rijksbijdragen (subsidies/specifieke uitkeringen) voor diverse taken waar vooralsnog relatief weinig uitgaven tegenover staan waaronder de specifieke uitkering voor opvang ontheemden van € 1,5 miljoen. Om de drempelwaarde van het schatkistbankieren niet te overschrijden worden de niet benodigde middelen ondergebracht bij de schatkist. Dit levert een aantrekkelijk rente op. Ultimo oktober 2023 staat er € 5 miljoen bij de schatkist geparkeerd. Het is lastig in te schatten of daarom er dit jaar nog een vaste geldlening wordt aangetrokken. In onze begroting was rekening gehouden met het aantrekken van een vaste geldlening van € 7 miljoen. Dat gaat zeker niet gebeuren. We gaan met de najaarsnota nu uit van een kleinere geldlening, een hoger percentage en een kortere periode.
De kasgeldlimiet is tot en met het derde kwartaal niet overschreden.

Starterslening
Sinds 1 augustus 2021 kunnen starters in de gemeente Aalten een starterslening aanvragen van maximaal € 25.000, Na een langzame start is in 2023 de vraag naar startersleningen flink toegenomen. De raad heeft bij de vaststelling van de Verordening Starterslening gemeente Aalten 2021 gevraagd de regeling na twee jaar te evalueren. Met de raadsmededeling 132-2023 is de raad op de hoogte gesteld van de bevindingen over de afgelopen twee jaar. Door de toegenomen vraag in 2023 komt het eind van het budget in zicht. Om ook de komende jaren starters te kunnen helpen, is besloten een aanvullend budget van € 750.000 beschikbaar te stellen (voor twee jaar). Daarmee kunnen nog eens 30 starters geholpen worden met hun eerste eigen woning. Voor de financiële gevolgen, bestaande uit rentekosten, is dekking binnen het huidige rente budget.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen
Geen ontwikkelingen.

Paragraaf Grondbeleid
Zie de mutaties op de grondexploitaties onder P1.8820 bij de kleine mutaties.

Paragraaf Verbonden partijen
Agem, bijdrage in Zonnepark
Als aandeelhouder van Agem zijn we akkoord gegaan met de aankoop van het zonnepark Braamt door AGE. Hiermee is invulling gegeven aan het zelfleveringsmodel waarbij we duurzame elektriciteit tegen kostprijs verkrijgen. Onze investeringsbijdrage bedraagt € 81.255 en de verwachting is dat dit binnen 16 jaar wordt terugverdiend (verschil tussen kostprijs en marktprijs).
De investeringsbijdrage is op de balans onder de Financiële Vaste Activa opgenomen als zijnde een lening aan deelnemingen. Voor de begroting heeft dit geen consequenties. De jaarlijkse aflossing ad € 5.080 wordt gedekt door lagere energiekosten.

Paragraaf Wet Open Overheid
Geen ontwikkelingen.

Overzicht kredieten

Voor de verkrijging van inzicht in de voortgang en afwikkeling van uitgegeven investeringskredieten is hier een overzicht van de verwachte uitgaven en mutaties gegeven. In deze lijst is de status en de totale hoogte van de in 2023 openstaande kredieten weergegeven. De kredieten zijn waar nodig aangepast. Het restantbedrag van de lopende kredieten wordt aan het eind van het jaar overgeheveld naar 2024. De kredieten die de status gereed hebben, worden in 2023 afgesloten, het restant van het krediet valt dan vrij. De gevolgen van deze bijstellingen zijn verwerkt in de kapitaallasten.
Status:

1. nog niet ten uitvoering
2. in voorbereiding
3. in uitvoering
4. gereed
5. komt niet tot uitvoering

Bedragen x € 1.000

(min is een tekort)	Datum votering	Status	Krediet voor	Mutatie najaarsnota	Krediet na	Totaal 2023	Overschot/tekort	naar 2024
Programma 1 Ruimte								
Aaltenseweg/Europastraat	5-11-2019/1-11-2022	2	1.572	-1.002	570	570	0	1.002
Centrumvisie Dinxperlo, Allee samenvoegen	1-11-2022	5	1.034	-1.034	0	0	0	
Centrumvisie Dinxperlo, Anholtsweg samenvoegen	1-11-2022	5	601	-601	0	0	0	
Centrumvisie Dinxperlo, Heelweg	2-11-2021	3	1.004	-454	550	550	0	454
Centrumvisie Dinxperlo	4-7-2023	3	0	1.000	1.000	1.000	0	635
Centrumvisie Dinxperlo, parkeerterrein, Aldi	20-12-2022	4	541		541	541	0	
Dalweg	5-11-2019	2	217	10	227	227	0	
Driessenshof	18-12-2018	4	572	34	606	606	0	
Frankenstraat/Batavenstraat/Saksenstraat	4-7-2017/5-11-2019	2	1.243	-1.193	50	50	0	1.193
Ganzenpoelendijk	5-11-2019	2	181	-166	15	15	0	166
Lichtenvoordsestraatweg	5-11-2019	2	638	-593	45	45	0	593
Opjaaggemaal Varsseveldsestraatweg	4-7-2023	2	60	-60	0	0	0	60
Reehorsterlaan, Gelinklaan-Beggelder	5-11-2019	5	1.360	-1.324	36	36	0	1.324
Derde Broekdijk relinen riool	4-7-2023	4	142		142	142	0	
Landbouwstraat relinen riool	4-7-2023	4	50		50	50	0	
Welinkweg Dinxperlo	4-7-2017/5-11-2019	1	482	60	542	542	0	
Renovatie gemaal Bomans	4-7-2023	4	40		40	40	0	
Openbare verlichting	1-11-2022	3	225	-90	135	135	0	90
Parkeerplaats Hogestraat € 1 naar 2024	22-12-2020	1						
RO, Bestemmingsplan Landelijk gebied	6-11-2012	4	142	-11	131	131	0	
Aankoop cultuurgrond nabij Knibbelweide	4-7-2023	4	260		260	260	0	
Aankoop grond nabij Kleuverspad € 1	4-7-2023	4						
Uuthuuskes	7-7-2020	3	1.100	-351	749	749	0	
Programma 3 Bedrijfsvoering								
Materieel	Div	3	438	-88	350	350	0	46
Bijdrage in aankoop zonnepark Braamt	4-7-2023	4	81		81	81	0	
GPS apparatuur vervangen	4-7-2023	4	20	0	20	20	0	
Totaal			**12.003**	**-5.863**	**6.140**	**6.140**	**0**	**5.563**

Programma 1 Ruimte

Aaltenseweg/Europastraat

Het project voor de herinrichting van de Aaltenseweg en de Europastraat is gestart. Er is een bouwteam opgericht, en het participatieproces loopt. In de begroting 2023 is het krediet voor deze straten opgenomen. Bij aanvang van het bouwteam werd duidelijk dat de bedragen in de begroting niet toereikend zijn, het krediet is daarom in de begroting 2024 bijgesteld. De extra kosten komen doordat de eisen aan de Aaltenseweg en de Europastraat zijn veranderd. Voor de Aaltenseweg was eerst het uitgangspunt een gebiedsontsluitingsweg van 50 km/uur, uitgevoerd in asfalt. Maar in het afgelopen jaar is door de raad besloten om onder andere de Aaltenseweg in te richten naar een gebiedsontsluitingsweg van 30 km/uur. Dit betekent dat er extra kosten komen voor het gaan toepassen van gebakken klinkers en een meer groenere inrichting.
Voor wat betreft de Europastraat was oorspronkelijk de gedachte om alleen het deel tot de Rooseveltstraat aan te pakken. Echter het blijkt dat er meer riolering aangepakt moet worden in de straat, namelijk ook tot de Welinkweg toe. Er zou dan nog een gedeelte Europastraat overblijven, echter om te komen tot een eenduidig beeld voor de Europastraat, is ervoor gekozen om de gehele Europastraat in het project mee te nemen.
Bij de herinrichting van de beide straten, speelt ook mee de verkeerssituatie rondom IKC de Bosmark. Deze ligt op de kruising van de beide wegen, met ook de Berkendijk ertussen. Omdat de verkeersveiligheid te wensen overlaat bij IKC de Bosmark, is het nodig om de Berkendijk mee te nemen in het project. Dit zodat waar nodig er ook verkeerskundige aanpassingen gedaan kunnen worden aan de Berkendijk. Oorspronkelijk was de Berkendijk nog niet meegenomen in de begroting. Verder wordt in het project extra meegenomen het opnieuw straten en inrichten van het parkeerterrein van de Eurohal aan de Europastraat.

Dit blijkt nodig te zijn, omdat de bestrating daar er niet goed in ligt, en herstraat dient te worden. Dit biedt gelijk kansen om het daar wat groener in te gaan richten. Dit jaar is er naar verwachting € 570.000 van dit krediet nodig, rest wordt doorgeschoven naar 2024.

Allee
Het krediet dat beschikbaar gesteld is voor de Allee wordt meegenomen in het totale krediet van de centrumvisie Dinxperlo.

Anholtseweg
Het krediet dat beschikbaar gesteld is voor de Anholtseweg wordt meegenomen in het totale krediet van de centrumvisie Dinxperlo.

Centrumvisie Dinxperlo
In de raad van 4 juli is het krediet voor de centrumvisie Dinxperlo beschikbaar gesteld. Hiervan wordt naar verwachting dit jaar € 510.000 besteedt, het resterende krediet gaat naar 2024.

Parkeerterrein Aldi Dinxperlo
Het project wordt dit jaar afgerond

Dalweg
Dit jaar is het project klaar, in 2024 komt er nog een onderhoudstermijn van circa € 10.000 in 2024.

Driessenshof
De werkzaamheden voor het project Driessenshof zijn duurder uitgevallen, dan vooraf begroot. Hiervoor zijn meerdere redenen. Onder meer is er een wijziging geweest in de inrichting van het groen en op het onderhoud. Verder bleek een partij grond van klasse Industrie te zijn in plaats van de verwachte schone klasse Achtergrondwaarde (AW). Hierdoor kregen we extra onderzoeks- en afvoerkosten voor die partij grond. Ook bleek bij de grondwerkzaamheden dat er de nodige bijmenging in de grond zat, waardoor deze eerst gezeefd moest worden. Hierdoor zijn er ook extra kosten gemaakt. Verder speelde door de inflatie ook mee de toeslag op de brandstofkosten. De verwachting was dat het krediet in 2022 werd afgesloten maar dit bleek niet haalbaar. Het krediet wordt met € 34.000 bijgesteld.

Franken- Bataven- en Sakenstraat
Hier is een bureau bezig met de werkvoorbereiding. De uitgaven dit jaar zijn circa € 50.000, het restant krediet gaat naar 2024.

Ganzenpoelendijk
In 2023 is het in voorbereiding, het restant van het krediet gaat naar 2024.

Lichtenvoordsestraatweg
In 2023 is het in voorbereiding, het restant van het krediet gaat naar 2024.

Reehorsterlaan
In 2023 is het in voorbereiding, het restant van het krediet gaat naar 2024.

Relinen riool Derde Broekdijk en Landbouwstraat
Deze zijn in uitvoering in 2023.

Welinkweg
Dit jaar is de laatste termijn betaald. Bij de uitvoering van de werkzaamheden, liepen we tegen onverwachte zaken aan. Onder andere bleek er meer teerhoudend asfalt afgevoerd te moeten worden dan vooraf was voorzien. Ook hadden we te maken met een prijsstijging voor de straatbakstenen. Verder diende er nog een stuk bestaand, te vervallen riool, dichtgeschuimd te worden. Daarnaast hebben we op verzoek van de buurt, een kruising iets anders moeten aanleggen dan eerst was ontworpen. Deze en andere onverwachte zaken, inclusief de inflatie, maakte dat het werk duurder uit is gevallen. In 2024 loopt het werk nog door om op diverse plekken nog inritten aan te passen. Tezamen zorgt dit voor een bijstelling van € 60.000.

Openbare verlichting
€ 90.000 doorgeschoven naar 2024.

Parkeren, aankoop parkeerplaats Hogestraat
Dit gaat dit jaar niet uitgevoerd worden. De Woonplaats is nog volop bezig met oriënteren hoe de locatie ingevuld gaat worden. Status dus in voorbereiding (eigenlijk onderzoeksfase).

Ruimtelijke Ordening, Landelijk Gebied
€ 11.000 krediet aframen en indien nodig nieuw budget aanvragen.

Uuthuuskes
Acht van de tien Uuthuuskes zijn geplaatst, opgeleverd en verhuurd. Voor twee Uuthuuskes is geen plek gevonden. Het krediet wordt afgesloten. De afronding van het project vindt in 2023 plaats.

Programma 3 Bedrijfsvoering
Materieel
Het restant krediet wordt overgeheveld naar 2024.

Algemene Reserve

Stand 31 december 2022			**15.227.865**
Rekeningsaldo 2022 toevoegen (besluitvorming 4 juli 2023)			1.378.180
Mutaties primitieve begroting 2023			
P1: Leader; periode 2023-2026	-483.500		
P2: Bijdrage aan gemeenschapshuizen	-250.000		
P3: Versteviging Algemene Reserve	400.000		
		-333.500	
Mutaties najaarsnota 2022			
P1: Regiodeal Kattenberg/Höfkes	-35.000		
P1: Centrumvisie Dinxperlo	-175.000		
P2: Maatwerkregeling ondersteuning sociaal maatschappelijke organisaties	-600.000		
P2: Naoberfonds, doorgeschoven naar 2023	-86.491		
P2: Regiodeal, doorgeschoven naar 2023	-149.099		
P2: Leader, doorgeschoven naar 2023	-56.391		
		-1.101.981	
Mutaties voorjaarsnota 2023			
P1: Maatregelen Nabo (niet actief beveiligde overweg)	-46.754		
P1: Bekendijk Zuid	-19.000		
P1: Structuurversterking kernen	-64.935		
P1: Centrumvisie Dinxperlo	-45.627		
P2: Oekraïne	-136.087		
P2: Energietoeslag	-852.364		
P2: Regiodeal, doorgeschoven naar 2023 (incl Kattenberg/Höfkes/Heerlijk Thuis in Huis)	-143.573		
P2: Leader, doorgeschoven naar 2023	-48.592		
		-1.356.932	
Mutaties Nota Reserves en Voorzieningen 2023			
P3: Saldo Reserve en Voorzieningen	24.617		
P3: Reserve Risico	-6.000.000		
		-5.975.383	
Mutaties najaarsnota 2023			
P1: Maatregelen Nabo (niet actief beveiligde overweg) (geen mutatie alles af in 2023)			
P1: Structuurversterking kernen ingezet Ludgerstraat reserve mutatie afwikkelen in 2023			
P1: Centrumvisie Dinxperlo	210.000		
P2: Maatwerkregeling ondersteuning sociaal maatschappelijke organisaties	600.000		
P2: Bijdrage aan gemeenschapshuizen	250.000		
P2: Naoberfonds, doorgeschoven naar 2024	61.491		
P2: Oekraïne naar (nu via reserve overlopende posten naar 2024)			
P2: Energietoeslag			
P2: Regiodeal, afgesloten en klaar	179.448		
P2: Regiodeal, Heerlijk thuis in huis	86.426		
P2: Leader, doorgeschoven naar 2023	526.070		
		1.913.435	
			-6.854.361
Saldo najaarsnota 2023			-101.000
Verwachte stand 31 december 2023			**9.650.684**
Mutaties najaarsnota 2023			
P1: Maatregelen Nabo (niet actief beveiligde overweg) (geen mutatie alles af in 2023)			
P1: Structuurversterking kernen ingezet Ludgerstraat reserve mutatie afwikkelen in 2023			
P1: Centrumvisie Dinxperlo	-210.000		
P2: Maatwerkregeling ondersteuning sociaal maatschappelijke organisaties			
P2: Bijdrage aan gemeenschapshuizen	-250.000		
P2: Naoberfonds, doorgeschoven naar 2024	-61.491		
P2: Oekraïne naar (nu via reserve overlopende posten naar 2024)			
P2: Regiodeal, Heerlijk thuis in huis	-86.426		
P2: Leader, doorgeschoven naar 2023	-526.070		
		-1.133.987	
			-1.133.987
Saldo najaarsnota 2023			57.000
Verwachte stand 31 december 2024			**8.573.697**
Mutaties besloten in primitieve begroting 2024			
P3: Versteviging algemene reserve			750.000
Saldo najaarsnota 2023			118.000
Verwachte stand 31 december 2025			**9.441.697**
Saldo najaarsnota 2023			-3.878.000
Verwachte stand 31 december 2026			**5.563.697**
Saldo najaarsnota 2023			-3.813.000
Verwachte stand 31 december 2027			**1.750.697**

Overzicht van baten en lasten

Baten	Primitieve raming	Raming na wijziging 2023	Najaarsnota 2023	Raming na Najaarsnota 2023
Programma 1 Ruimte				
Verkeer en vervoer	-64.260	-30.000	-51.500	-145.760
Parkeren	-9.051	0	0	-9.051
Openbaar vervoer	0	-140.263	0	-140.263
Economische ontwikkeling	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	-216.890	-216.890
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-36.926	2.292	-3.000	-37.634
Economische promotie	-229.450	0	-35.575	-265.025
Sportaccommodaties	-293.398	14.088	-337.182	-616.492
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-69.367	-37.380	1.164	-105.583
Riolering	-2.035.555	2	26.618	-2.008.935
Afval	-2.022.498	0	0	-2.022.498
Milieubeheer	-2.870	-906.017	-232.400	-1.141.287
Begraafplaatsen en crematoria	-316.523	14.536	8.000	-293.987
Ruimte en leefomgeving	-43.822	-594.056	-32.935	-670.813
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	-26.786	-90.000	-519.734	-636.520
Wonen en bouwen	-164.609	-297.865	-409.387	-871.861
Programma 1 Ruimte	-5.315.115	-2.064.663	-1.802.821	-9.182.599
Programma 2 Sociaal domein				
Bestuur	-47.912	-3.724	-1.069	-52.705
Crisisbeheersing en brandweer	-1.459	0	0	-1.459
Openbare orde en veiligheid	-18.896	0	-1.700	-20.596
Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	-17.237	-7.000	0	-24.237
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-325.162	-549.728	-24.500	-899.390
Sportbeleid en activering	0	-26.317	-22.004	-48.321
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	-303.500	0	-303.500
Musea	-11.608	0	0	-11.608
Cultureel erfgoed	-12.954	-60.279	24.932	-48.301
Media	0	0	-27.113	-27.113
Samenkracht en burgerparticipatie	-159.956	-15.004	-2.961.905	-3.136.865
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-22.660	-37.500	-59.310	-119.470
Inkomensregelingen	-4.149.500	-291.732	-497.422	-4.938.654
WSW en beschut werk	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	0	0	-2.752	-2.752
Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0
Huishoudelijke hulp (Wmo)	-250.000	-5.000	-1.071	-256.071
Begeleiding (Wmo)	0	0	0	0
Dagbesteding (Wmo)	0	0	0	0
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
Jeugdzorg begeleiding	0	0	0	0
Jeugdzorg behandeling	0	0	0	0
Jeugdzorg dagbesteding	0	0	0	0
Jeugdzorg zonder verblijf overig	0	0	0	0
Pleegzorg	0	0	0	0
Gezinsgericht	0	0	0	0
Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0
Gesloten plaatsing	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
Beschermd wonen (Wmo)	0	0	-286.702	-286.702
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
Jeugdbescherming	0	0	0	0
Jeugdreclassering	0	0	0	0
Volksgezondheid	-20.000	-19.881	-195.518	-235.399
Programma 2 Sociaal domein	-5.037.344	-1.319.665	-4.056.134	-10.413.143
Programma 3 Bedrijfsvoering				
Burgerzaken	-288.873	16.310	-2.350	-274.913
Beheer overige gebouwen en gronden	-260.621	-34.297	-118.932	-413.850
Overhead	-180.536	5.599	-113.185	-288.122
Treasury	-554.844	0	-32.560	-587.404
OZB woningen	-3.637.861	52.500	0	-3.585.361
OZB niet-woningen	-1.712.000	-30.000	0	-1.742.000
Parkeerbelasting	0	0	0	0
Belastingen overig	-194.793	10.000	0	-184.793
Algemene uitkering en overige uitkering GF	-54.216.940	-674.513	-2.306.294	-57.197.747
Overige baten en lasten	0	-2.191.000	0	-2.191.000
Vennootschapsbelasting (Vpb)	0	0	0	0
Mutaties reserves	-1.181.802	-4.603.686	2.165.831	-3.619.657
Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0
Programma 3 Bedrijfsvoering	-62.228.270	-7.449.087	-407.490	-70.084.847
Totaal baten	-72.580.729	-10.833.415	-6.266.445	-89.680.589

Lasten	Primitieve raming	Raming na wijziging 2023	Najaarsnota 2023	Raming na Najaarsnota 2023
Programma 1 Ruimte				
Verkeer en vervoer	2.917.956	171.272	-171.639	2.917.589
Parkeren	13.439	-71	19.940	33.308
Openbaar vervoer	26.433	187.017	0	213.450
Economische ontwikkeling	41.371	70.000	-67.135	44.236
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	216.890	216.890
Bedrijvenloket en bedrijfs-regelingen	58.944	0	7.500	66.444
Economische promotie	198.487	15.000	10.607	224.094
Sportaccommodaties	1.521.273	138.053	312.825	1.972.151
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.682.551	156.611	-307.247	1.531.915
Riolering	1.549.658	-2	-26.618	1.523.038
Afval	1.626.776	0	0	1.626.776
Milieubeheer	1.382.411	1.558.622	-758.305	2.182.728
Begraafplaatsen en crematoria	273.750	3.500	-18.378	258.872
Ruimte en leefomgeving	1.088.978	1.447.927	-864.127	1.672.778
Grondexploitatie (niet-bedrijven terrein)	21.508	19.000	596.869	637.377
Wonen en bouwen	839.819	650.395	-87.314	1.402.900
Programma 1 Ruimte	13.243.354	4.417.324	-1.136.132	16.524.546
Programma 2 Sociaal domein				
Bestuur	2.705.420	229.886	-905.906	2.029.400
Crisisbeheersing en brandweer	2.035.903	34.000	-8.667	2.061.236
Openbare orde en veiligheid	659.668	34.079	-19.686	674.061
Openbaar basisonderwijs	12.547	0	0	12.547
Onderwijshuisvesting	895.233	365.525	-319.270	941.488
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.241.680	629.320	79.062	1.950.062
Sportbeleid en activering	111.461	50.067	2.868	164.396
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	248.789	310.220	22.257	581.266
Musea	339.786	-5.420	1.809	336.175
Cultureel erfgoed	113.756	60.279	-22.803	151.232
Media	566.606	3.333	27.113	597.052
Samenkracht en burgerparticipatie	3.853.304	625.391	452.604	4.931.299
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.171.694	627	902.295	2.074.616
Inkomensregelingen	7.507.208	2.314.434	1.454.225	11.275.867
WSW en beschut werk	6.063.345	0	701.279	6.764.624
Arbeidsparticipatie	491.454	16.676	-34.460	473.670
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	936.395	114.200	64.131	1.114.726
Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0
Huishoudelijke hulp (Wmo)	3.602.257	180.000	-340.150	3.442.107
Begeleiding (Wmo)	3.646.392	0	-606.266	3.040.126
Dagbesteding (Wmo)	145.556	0	-119.600	25.956
Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	28.920	0	-23.920	5.000
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
Jeugdzorg begeleiding	1.006.174	2.372.615	-1.178.441	2.200.348
Jeugdzorg behandeling	2.553.360	-675.620	-1.630.916	246.824
Jeugdzorg dagbesteding	148.336	31.500	-71.011	108.825
Jeugdzorg zonder verblijf overig	23.920	0	-23.920	0
Pleegzorg	313.765	0	-106.439	207.326
Gezinsgericht	898.016	-883.664	-14.352	0
Jeugdhulp met verblijf overig	1.187.503	882.084	150.467	2.220.054
Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	1.746.390	-1.696.996	1.568.939	1.618.333
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	210.278	837	43.072	254.187
Gesloten plaatsing	4.784	1.580	936.293	942.657
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
Beschermd wonen (Wmo)	4.784	151.285	-113.082	42.987
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	4.784	0	-4.784	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
Jeugdbescherming	440.018	0	-87.078	352.940
Jeugdreclassering	49.300	0	-19.136	30.164
Volksgezondheid	1.183.698	40.564	151.403	1.375.665
Programma 2 Sociaal domein	46.152.484	5.186.802	907.930	52.247.216
Programma 3 Bedrijfsvoering				
Burgerzaken	739.262	-28.955	51.006	761.313
Beheer overige gebouwen en gronden	420.605	30.275	189.013	639.893
Overhead	9.398.959	645.403	-772.848	9.271.514
Treasury	232.019	40.000	-3.506	268.513
OZB woningen	234.776	50.000	84.352	369.128
OZB niet-woningen	133.952	0	14.352	148.304
Parkeerbelasting	0	0	0	0
Belastingen overig	120.673	-1.500	-19.136	100.037
Algemene uitkering en overige uitkering GF	4.784	0	0	4.784
Overige baten en lasten	908.887	324.066	2.917.486	4.150.439
Vennootschapsbelasting (Vpb)	10.974	0	-10.974	0
Mutaties reserves	980.000	170.000	4.044.902	5.194.902
Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0
Programma 3 Bedrijfsvoering	13.184.891	1.229.289	6.494.647	20.908.827
Totaal lasten	72.580.729	10.833.415	6.266.445	89.680.589

Begrotingswijzigingen groter dan € 10.000

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Programma 1 Ruimte						
P1.0001	Leges straatwerk	-30.000	0	0	0	0
P1.0002	Onderuitputting afschrijving wegen, zie overzicht kredieten	-130.000	0	0	0	0
P1.0003	Toeristenbelasting	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
P1.0004	Uitbreiding terassen	-10.000	0	0	0	0
P1.0005	Stichting Duplo	45.000	0	0	0	0
P1.0006	Rioolheffing lager ontrekking aan voorziening	85.000	0	0	0	0
	Rioolheffing lager ontrekking aan voorziening.	-85.000	0	0	0	0
P1.0007	Bodem Bruggenhutte	30.000	0	0	0	0
P1.0008	Bodem drugsafval	25.000	0	0	0	0
P1.0009	Ruimtelijke ordening hogere leges inkomsten	-91.000	0	0	0	0
P1.0010	Bouwleges	-250.000	0	0	0	0
P1.0011	Uithuuskes, project is afgesloten zie overzicht kredieten	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Totaal Programma 1 Ruimte		**-450.000**	**-39.000**	**-39.000**	**-39.000**	**-39.000**
Programma 2 Sociaal Domein						
P2.0001	Vrijval dotatie voorziening wethouders	-246.000	0	0	0	0
P2.0002	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	-18.000	0	0	0	0
P2.0003	Bewegingsonderwijs	24.000	0	0	0	0
P2.0004	Koppelkerk	28.000	0	0	0	0
P2.0005	Clientervaringsonderzoeken	-12.000	0	0	0	0
P2.0006	Figulus	22.000	46.000	46.000	46.000	46.000
P2.0007	Kinderopvangtoeslag SMI	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
P2.0008	Mantelzorg	-38.000	0	0	0	0
P2.0009	Preventie Jeugd	-16.157	0	0	0	0
P2.0010	Sociaal Domein Achterhoek	9.877	49.257	32.569	32.569	32.569
P2.0011	Vrijval algemeen budget sociaal domein	-262.300	0	0	0	0
P2.0012	ZOOV op maat	-11.745	0	0	0	0
P2.0013	Thuisbegeleiding Yunio	-13.991	0	0	0	0
P2.0014	Wijkteams	-54.061	0	0	0	0
P2.0015	BUIG-budgetten	296.000	0	0	0	0
P2.0016	Energietoeslag	316.000	0	0	0	0
P2.0017	Participatie initiatieven	-17.335	0	0	0	0
P2.0018	Wmo begeleiding, huishoudelijke ondersteuning en Jeugdzorg	-270.000	381.000	381.000	381.000	381.000
P2.0019	Beschermd wonen, housing first		31.000	31.000	31.000	31.000
P2.0020	Beschermd wonen	-330.000	0	0	0	0
Totaal Programma 2 Sociaal Domein		**-558.712**	**542.257**	**525.569**	**525.569**	**525.569**
Programma 3 Bedrijfsvoering						
P3.0001	Vervroegde Tweede Kamerverkiezing	70.000	0	0	0	0
P3.0002	Extra huur en pacht inkomsten	-48.000	0	0	0	0
P3.0003	Verkopen eigendommen gemeente	-15.000	0	0	0	0
P3.0004	Aanpassing loonindexatie Voorjaarsnota 2023	-80.000	0	0	0	0
P3.0005	Aanschaf en vervanging kantoormeubilair	0	17.000	17.000	17.000	17.000
P3.0006	Digitale communicatie	-40.500	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
P3.0007	Inruil materieel	-43.000	0	0	0	0
P3.0008	Dividenden	54.000	0	0	0	0
P3.0009	Rentebijstelling	-198.000	0	0	0	0
P3.0010	WOZ extra bezwaarschriften inhuur	80.000	0	0	0	0
P3.0011	Algemene uitkering, mei- en septembercirculaire 2023	-859.000	-543.000	-561.000	-349.000	-1.522.000
P3.0012	Vennootschapsbelasting	-10.974	0	0	0	0
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering		**-1.090.474**	**-536.000**	**-554.000**	**-342.000**	**-1.515.000**
		-2.099.186	**-32.743**	**-67.431**	**144.569**	**-1.028.431**

Begrotingswijzigingen kleiner dan € 10.000

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Programma 1 Ruimte						
P1.2210	Aanpassing afschriving aan werkelijkheid na afsluiten krediet	-493	-493	-493	-493	-493
	Belastingen bijstelling	-1.547	0	0	0	0
	Onderhoud VRI nvt ivm nieuwe investering	-1.575	0	0	0	0
P1.3310	Vrijval KVO	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
P1.3340	Uitbreiding terassen	-225	0	0	0	0
	Vrijval ruimte in budget Instelling toerisme (vanaf 2024 al meegenomen in de begroting)	-4.018	0	0	0	0
P1.5520	Gymzaal Bredevoort, afschrijving	575	575	575	575	575
	Sporthal Aladna Accent verlengd schooljaar 2023/2024	-9.024	-4.512	0	0	0
	Verzekeringen	750	750	750	750	750
P1.5570	Belastingen bijstelling	-2.526	0	0	0	0
	Indexatie pacht Slingeplas	-3.636	0	0	0	0
	Ontwikkeling kernwinkelgebied Ondernemersfondse en SAP	9.000	0	0	0	0
	Recreatie ruimte budget vrij laten vallen	-5.000	0	0	0	0
P1.7720	Riolering aanpassen rente over werkelijke boekwaarde 01-01-2023	821	0	0	0	0
	Riolering aanpassen rente over werkelijke boekwaarde 01-01-2023 effect op saldo	9.557	0	0	0	0
	Riolering aanpassen rente over werkelijke boekwaarde 01-01-2023 effect op saldo	9.443	0	0	0	0
	Riolering aanpassen rente over werkelijke boekwaarde 01-01-2023 effect op saldo	7.000	0	0	0	0
P1.7740	Geluidshinder vrijval restant budget	-1.500	0	0	0	0
P1.7750	Verlaging begraafrechten	8.000	0	0	0	0
P1.8810	Belastingen bijstelling	114	0	0	0	0
	Ruimtelijke ordening geen afschrijving en hogere leges inkomsten	-128	0	0	0	0
	Ruimtelijke ordening hogere leges inkomsten	500	0	0	0	0
P1.8820	Grondexploitatie Bekendijk-Zuid	-1.003	0	0	0	0
	Grondexploitatie diversen	9.205	0	0	0	0
	Grondexploitatie Groene Kamer	-9.872	0	0	0	0
	Grondexploitatie Kern de Heurne	-9.563	0	0	0	0
	Grondexploitatie Kraaienboom	-2.537	0	0	0	0
	Grondexploitatie 't Warmelinck	-703	0	0	0	0
P1.8830	Basisregistraties BAG, BGT structureel vrijval restant budget	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
	Bouw en woning toezicht	-5.000	0	0	0	0
	Uuthuuskes, project is afgesloten afronding	471	495	495	495	495
	Verzekeringen	500	500	500	500	500
Totaal Programma 1 Ruimte		**-13.914**	**-14.185**	**-9.673**	**-9.673**	**-9.673**
Programma 2 Sociaal Domein						
P2.0010	Hogere lasten ivm congressen, opleidingen en trainingen B&W	9.000	0	0	0	0
	Vergeten indexering toe te passen op loonkosten Muziekonderwijs	9.900	0	0	0	0
	Vrijval dotatie voorziening wethouders	-100	0	0	0	0
P2.1120	APV-leges incidenteel lager	3.000	0	0	0	0
	Extra inzet Halt ivm incident kermis	3.700	0	0	0	0
	Meer lijkschouwingen GGD	6.000	0	0	0	0
P2.3330	Weekmarkt elektra incidenteel hoger	4.500	0	0	0	0
P2.4420	Begrote afschrijving structureel te hoog	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
	Belastingen bijstelling	-9.303	0	0	0	0
P2.4430	Bewegingsonderwijs Buurtschappen ruimte in budget betaalde huren aframen	-1.500	0	0	0	0
	Lagere bijdrage NME	-1.094	0	0	0	0
P2.5530	Streektheater de Pol gestopt	-4.575	-4.575	-4.575	-4.575	-4.575
P2.5550	Belastingen bijstelling	54	0	0	0	0
	Monument lager vastgesteld	-791	0	0	0	0
P2.6620	Lagere bijdrage AAJ 2023	-202	0	0	0	0
P2.6630	BUIG-budgetten	-107	0	0	0	0
	Energietoeslag	-322	0	0	0	0
P2.6660	Hulpmiddelen op basis van laatste raming oktober	8.760	0	0	0	0
P2.6671	Wmo begeleiding, huishoudelijke ondersteuning, Jeugdzorg	-126	302	302	302	302
P2.7710	Hogere bijdrage GGD agv NNZ en functiewaardering verpleegkundigen	3.725	0	0	0	0
Totaal Programma 2 Sociaal Domein		**27.519**	**-7.273**	**-7.273**	**-7.273**	**-7.273**
Programma 3 Bedrijfsvoering						
P3.0020	Bijstellling reisdocumenten/rijbewijzen	-8.000	0	0	0	0
P3.0030	Ahof onderzoek en advies voorbereiding renovatie en dak vervanging	9.000	0	0	0	0
	Belastingen bijstelling	-385	0	0	0	0
	Diverse bijstellingen	-233	306	431	212	-206
P3.0040	Aanpassing afschrijving aan werkelijkheid na afsluiten krediet	577	577	577	577	577
	Arbo, ziekteverzuim	9.500	0	0	0	0
	Belastingen bijstelling	1.000	0	0	0	0
	Bijstelling abonnement (Inburgering)	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	Gem huis Dinxperlo jan+feb 2024 in 2023. In de begroting structureel vrij gevallen	1.759	0	0	0	0
	Hogere wervingskosten als gevolg van toename aantal vacatures	5.000	0	0	0	0
	Meer rechtszaken	9.500	0	0	0	0
	Minder enquetes verzonden	-5.000	0	0	0	0
	Representatie	-9.000	0	0	0	0
	Ruimte in begroting belasting voor 2023 en 2024 ivm elec daarna weer nodig ivm wetgeving	-7.000	0	0	0	0
	Ruimte in budget fiscale adviezen	-5.000	0	0	0	0
	Verzekeringen	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
	Vrijval BHV, arbo en veiligheid	-5.000	0	0	0	0
P3.0050	Rente personeelshypotheken	-4.560	0	0	0	0
P3.0070	Algemene uitkering, mei- en septembercirculaire 2023	173	68	119	338	-244
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering		**-4.419**	**4.201**	**4.377**	**4.377**	**3.377**
		9.186	**-17.257**	**-12.569**	**-12.569**	**-13.569**

Begrotingswijzigingen, administratieve bijstellingen

Verschuivingen

Als gevolg van aanpassingen in het BBV en opschoning van posten zijn hier een aantal technische verschuivingen aangegeven. Hieraan zijn geen financiële consequenties verbonden. De gevolgen van de verschuivingen zijn in onderstaand overzicht per programma weergegeven.

Eerder genomen raadsbesluiten

Dit zijn de technische wijzigingen die voortvloeien uit eerder genomen raadbesluiten.

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Programma 1 Ruimte						
P1.2210	Verzekeringen	-400	-400	-400	-400	-400
P1.2220	Herontwikkeling Aldi Dinxperlo, budget 2023 inzetten ten behoeve van krediet parkeerterrein	20.000	0	0	0	0
P1.3340	UP22 4j Opstellen horecavisie extra budget	15.000	0	0	0	0
	Verschuiving budget	-750	0	0	0	0
P1.5520	Gebouwenbeheer verschuiving	1.500				
P1.5570	Biodiversiteitsplan administratieve verwerking van raadsbesluit van 26 september	0	146.000	146.000	146.000	146.000
	Centrumvisie Dinxperlo	-32.000	0	0	0	0
	Gemeente tuin uitvoering in 2024	-40.000	40.000	0	0	0
P1.7720	Riolering hogere energielasten ontrekking aan voorziening	9.000	0	0	0	0
	Riolering hogere energielasten ontrekking aan voorziening.	-9.000	0	0	0	0
	Riolering onderuitputting afschrijvingen zie ook overzicht kredieten	30.000	0	0	0	0
	Riolering onderuitputting afschrijvingen zie ook overzicht kredieten.	-30.000	0	0	0	0
	Rioolrechten lager onttrekking aan voorziening	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	Rioolrechten lager onttrekking aan voorziening.	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
P1.7730	Afvalstoffenheffing hoger toevoeging aan voorziening	-10.000	0	0	0	0
	Afvalstoffenheffing hoger toevoeging aan voorziening.	10.000	0	0	0	0
P1.7740	Biodiversiteitsplan administratieve verwerking van raadsbesluit van 26 september	0	-116.000	-116.000	-116.000	-116.000
	Bodem, Omgevingswet ODA project naar 2024	0	0	0	0	0
	Gemeente tuin uitvoering in 2024	40.000	-40.000	0	0	0
P1.8810	Centrumvisie Dinxperlo	32.000	0	0	0	0
	Herontwikkeling Aldi Dinxperlo, budget 2023 inzetten ten behoeve van krediet parkeerterrein	-20.000	0	0	0	0
	Inhuur jul-dec naar inhuur loonbudget	-22.000	0	0	0	0
	UP22 4g Vitale centra in grote kernen centrum Aalten via budget raadsprogramma	0	11.000	0	0	0
	UP22 4j Opstellen horecavisie extra budget	-15.000	0	0	0	0
	Voordeel op Groene Kamer ingezet ten behoeve van Woningbouw Ludgerstraat	-90.000	0	0	0	0
	Woningbouw Ludgerstraat laatste termijn doorbetaling in 2024	0	0	0	0	0
P1.8820	Voordeel op Groene Kamer ingezet ten behoeve van Woningbouw Ludgerstraat	90.000	0	0	0	0
P1.8830	Algemene Uitkering sep 2023 Middelen voor uitvoering (toezicht handh.) Europese richtlijn energieprestatie gebouwen	5.229	5.593	5.682	5.353	5.313
	Bouwleges extra opbrengst inzetten voor ondersteuning bij bouwdossiers door extern bureau	0	0	0	0	0
	UP22 3n Stimuleren gezonde leefstijl (openbare ruimte en gezonde leefomgeving)een jaar opschuiven dekking Raadsbudget begroting 2023	0	-100.000	100.000	0	0
Totaal Programma 1 Ruimte		**-16.421**	**-53.807**	**135.282**	**34.953**	**34.913**
Programma 2 Sociaal Domein						
P2.0010	Algemene Uitkering sep 2023 280 Impulsgelden Weerbaar Bestuur, veilig wonen (DU)	7.062	7.062	7.062	7.062	0
P2.1110	Gebouwenbeheer verschuiving	-5.000	0	0	0	0
P2.1120	Algemene Uitkering mei 2023 Wet Goed Verhuurderschap correctie verdeling structurele middelen	-7.665	0	0	0	0
	Algemene Uitkering mei 2023 Wet Goed Verhuurderschap vergoeding eenmalige kosten	8.933	0	0	0	0
P2.4420	Gebouwenbeheer verschuiving	1.000	0	0	0	0
	Verschuiven ism Europastraat 6 naar 60030010	-11.630	0	0	0	0
	Verzekeringen	8.100	8.100	8.100	8.100	8.100
P2.4430	Algemene Uitkering mei 2023 205 Voorschoolse voorziening peuters verlaging DU	-1.337	0	0	0	0
	Oekraïne budget budgettair neutrale mutaties	29.709	0	0	0	0
P2.5530	Representatie verschuiving	800	800	800	800	800
	Verschuiving budget	750	0	0	0	0
P2.6610	Algemene Uitkering mei 2023 71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches DU	-97.136	0	0	0	0
	Algemene Uitkering mei 2023 Einde lening Inburgeringsplicht ELIP	1.516	0	0	0	0
	Algemene Uitkering mei 2023 Maatschappelijke begeleiding inburgeringsplichtige asielmigranten	23.700	0	0	0	0
	Oekraïne budget budgettair neutrale mutaties	-156.330	0	0	0	0
	Transformatie budget naar loonbudget tbv project één loket/één toegang	-150.000	0	0	0	0
	Verzekeringen	-150	-150	-150	-150	-150
P2.6630	Algemene Uitkering mei 2023 Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden verbetering dienstverlening	38.804	0	0	0	0
	Algemene Uitkering mei 2023 Flankerend beleid energiearmoede incidenteel € 200 mln voor 22 t/m 24 (25% in 2023)	48.505	0	0	0	0
	Algemene Uitkering sep 2023 Energietoelsag (2e deel 2023)	915.331	0	0	0	0
	Algemene Uitkering sep 2023 Flankerend beleid energiearmoede	0	49.477	0	0	0
P2.6640	Algemene Uitkering mei 2023 IU Participatie (WSW)	363.604	0	0	0	0
	Algemene Uitkering sep 2023 260 Participatie (IU) hoger	93.691	88.880	82.916	75.631	70.613
P2.6650	Algemene Uitkering mei 2023 IU Participatie (overig)	-41	0	0	0	0
P2.6672	Herverdeling jeugdbudgetten obv voorlopige realisatie juni 2023	-2.271.080	0	0	0	0
P2.6673	Herverdeling jeugdbudgetten obv voorlopige realisatie juni 2023	-506.753	0	0	0	0
P2.6674	Herverdeling jeugdbudgetten obv voorlopige realisatie juni 2023	2.777.833	0	0	0	0
P2.7710	Algemene Uitkering sep 2023 Uitvoering maternale kinkhoestvaccinatie		5.529	5.617	4.911	4.874
Totaal Programma 2 Sociaal Domein		**1.112.216**	**159.698**	**104.345**	**96.354**	**84.237**
Programma 3 Bedrijfsvoering						
P3.0020	Algemene Uitkering mei 2023 Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag vergoeding uitvoeringskosten	5.792	0	0	0	0
P3.0030	Energiebesparing AGEM Zonnepark	0	-5.080	-5.080	-5.080	-5.080
	Gebouwenbeheer verschuiving	6.500	0	0	0	0
	Oekraïne budget budgettair neutrale mutaties	168.100	0	0	0	0
	Verschuiven ivm Europastraat 6 van 64420020	11.630	0	0	0	0
	Verzekeringen	-550	-550	-550	-550	-550
P3.0040	Biodiversiteitsplan administratieve verwerking van raadsbesluit van 26 september	0	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
	Gebouwenbeheer verschuiving	-4.000	0	0	0	0
	Inhuur jul-dec tlv Omgevingswet	22.000	0	0	0	0
	Representatie verschuiving	-800	-800	-800	-800	-800
	Transformatie budget naar loonbudget tbv project één loket/één toegang	150.000	0	0	0	0
	Verschuiving WOZ extra bezwaarschriften naar inhuur	10.000	0	0	0	0
	Verzekeringen	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
P3.0050	Aflossing AGEM Zonnepark 8310023	0	5.080	5.080	5.080	5.080
P3.0060	Verschuiving WOZ extra bezwaarschriften naar inhuur	-10.000	0	0	0	0
P3.0070	Algemene Uitkering meicircularie2023	-384.675	0	0	0	0
	Algemene Uitkering septembercirculaire 2023	-1.021.313	-156.541	-101.277	-92.957	-80.800
	Oekraïne budget budgettair neutrale mutaties	-41.479	0	0	0	0
P3.0080	UP22 3n Stimuleren gezonde leefstijl (openbare ruimte en gezonde leefomgeving)een jaar opschuiven dekking Raadsbudget begroting 2023		100.000	-100.000		
	UP22 4g Vitale centra in grote kernen centrum Aalten via budget raadsprogramma	0	-11.000	0	0	0
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering		**-1.095.795**	**-105.891**	**-239.627**	**-131.307**	**-119.150**
Administratief		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Reserve mutaties

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Programma 1 Ruimte						
P1.2210	P3: Groot onderhoud wegen in 2023 al werkzaamheden van 2024 uitgevoerd via reserve onderhoud wegen	55.000	-55.000	0	0	0
	Regiodeal	7.572	0	0	0	0
P1.3340	Leader	5.625	0	0	0	0
P1.5520	Gepland groot onderhoud reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	-14.524	0	0	0	0
P1.7740	Regiodeal	-49.503	0	0	0	0
P1.7750	Gepland groot onderhoud reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	-4.000	0	0	0	0
P1.8810	Centrumvisie Dinxperlo via Algemene Reserve	-210.000	210.000	0	0	0
P1.8830	Project Heerlijk Thuis in huis doorschuiven naar 2024, via Algemene reserve regiodeal	-86.426	86.426	0	0	0
Totaal Programma 1 Ruimte		**-296.256**	**241.426**	**0**	**0**	**0**
Programma 2 Sociaal Domein						
P2.0010	Leader	-525.227	496.070	0	0	0
	Regiodeal	-137.142	0	0	0	0
P2.1110	Gepland groot onderhoud reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	16.000	0	0	0	0
P2.4420	P3: Budget doorschuiven verduurzaaming schoolgebouwen naar 2024 via reserve onderwijshuisvesting	-303.779	303.779	0	0	0
	P3: Tijdelijke uitbreiding CBS De Hove verschuiving over de jaren i.v.m. incidentele kosten via reserve onderwijshuivesting	28.000	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
P2.5530	Leader	-843	30.000	0	0	0
P2.5550	Gepland groot onderhoud reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	-1.906	0	0	0	0
P2.6610	P3: Gemeenschapshuizen naar 2024 via algemene reserve	-250.000	250.000	0	0	0
	P3: Naoberfonds budget van 2023 naar 2024 via algemene reserve	-61.491	61.491	0	0	0
	Regiodeal	-6.000	0	0	0	0
P2.6630	P3: Vrijval maatwerkregeling ondersteuning sociaal maatschappelijke organisaties, toevoeging algemene reserve	-600.000	0	0	0	0
Totaal Programma 2 Sociaal Domein		**-1.842.388**	**1.134.340**	**-7.000**	**-7.000**	**-7.000**
Programma 3 Bedrijfsvoering						
P3.0030	Gepland groot onderhoud reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	-27.026	0	0	0	0
P3.0040	Gepland groot onderhoud reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	7.713	0	0	0	0
	Verschuiving binnen loonbudget	-471.519	348.775	-99.733	-99.733	-99.733
P3.0100	Centrumvisie Dinxperlo via Algemene Reserve	210.000	-210.000	0	0	0
	Gepland groot onderhoud reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen	23.743	0	0	0	0
	Leader	526.070	-526.070	0	0	0
	P1: Groot onderhoud wegen in 2023 al werkzaamheden van 2024 uitgevoerd via reserve onderhoud wegen	-55.000	55.000	0	0	0
	P2: Budget doorschuiven verduurzaaming schoolgebouwen naar 2024 via reserve onderwijshuisvesting	303.779	-303.779	0	0	0
	P2: Gemeenschapshuizen naar 2024 via algemene reserve	250.000	-250.000	0	0	0
	P2: Naoberfonds budget van 2023 naar 2024 via algemene reserve	61.491	-61.491	0	0	0
	P2: Tijdelijke uitbreiding CBS De Hove verschuiving over de jaren i.v.m. incidentele kosten via reserve onderwijshuivesting	-28.000	7.000	7.000	7.000	7.000
	P2: Vrijval maatwerkregeling ondersteuning sociaal maatschappelijke organisaties, toevoeging algemene reserve	600.000	0	0	0	0
	Project Heerlijk Thuis in huis doorschuiven naar 2024, via Algemene reserve regiodeal	86.426	-86.426	0	0	0
	Regiodeal	179.448	0	0	0	0
	Verschuiving binnen loonbudget	471.519	-348.775	99.733	99.733	99.733
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering		**2.138.644**	**-1.375.766**	**7.000**	**7.000**	**7.000**
		0	**-0**	**0**	**0**	**0**

Programma 1 Ruimte

P1.2210 € 55.000 van het budget groot onderhoud wegen is naar voren gehaald van 2024 naar 2023 De hieraan gekoppelde dekking uit de reserve onderhoud wegen ad € 55.000 is hierop aangepast.

P1.8810 Centrumvisie plan Dinxperlo € 210.000 naar 2024, dekking Algemene reserve

De subsidieregeling van de regiodeal is verlengd tot eind 2024. We hadden de regio daarom gevraagd omdat de planvorming bij de ontwikkeling van de supermarkten en ook voor de uitvoering van de vastgestelde regeling kwaliteitsimpuls centrum Dinxperlo meer tijd vergen. Dat komt voornamelijk door de gespannen marktsituatie en gestegen prijzen; Maar bij de supermarkten ook door de complexe planontwikkeling. De (infra-)aanpak van het Prins Clausplein, winkelcentrum, Allee en Heelweg is inmiddels wel conform planning gestart. De aanbesteding van “De Wegwijzer” is afgerond en de verdere ontwikkeling loopt. Ook wordt er al volop geparkeerd op de nieuwe parkeerplaats aan de Wilhelminastraat.

Programma 2 Sociaal Domein

Het budget Naoberfonds ad € 61.491 en Leader ad € 526.070 worden allemaal gedekt door een beschikking over de Algemene Reserve. Al deze budgetten en beschikkingen over de reserve worden naar 2024 overgeheveld.

De Regiodeal is afgesloten. Het restant budget van € 179.448 wordt aan de reserve toegevoegd. Het onderdeel Heerlijk Thuis in huis ter hoogte van € 86.000 wordt naar 2024 overgeheveld.

Gemeenschapshuizen € 250.000 doorschuiven naar 2024

Algemene conclusie in het nieuwe beleidskader gemeenschapshuizen is dat er in aantal en omvang voldoende gemeenschapshuizen binnen de grenzen van de gemeente Aalten gerealiseerd zijn. Daarom wordt in principe niet meer financieel bijgedragen aan nieuwbouw of uitbreiding van bestaande gemeenschapshuizen. Voor drie initiatieven (uitbreidingswensen voor de Ringkamp in De Haart en het Kulturhus Lintelo en een burgerinitiatief rond de gemeenschapsvoorziening in De Dinxperlose Heurne) kan op basis van ingekomen inspraakreacties nog een uitzondering worden gemaakt. Deze drie initiatieven kunnen nog financieel ondersteund worden op basis van de nu nog van toepassing zijnde incidentele investeringssubsidieregeling. Het met deze initiatieven gemoeid gaande subsidiebedrag is nog onbekend, maar schatten wij in op een totaal van € 250.000. Dit wordt gedekt uit de algemene reserve.

Reserve onderwijshuisvesting
P2.4420 Bijdragen schoolgebouwen duurzaamheidsinvesteringen (TWAO gelden)
Het restant budget van € 303.779 wordt in 2024 opgenomen. Omdat deze lasten volledig worden gedekt door de Reserve onderwijshuisvesting, wordt deze beschikking ook doorgeschoven naar 2023. Daarnaast is er een verschuiven in de kosten van de tijdelijke huisvesting van de Höve verwerkt.

P2.6630 P3: Vrijval budget maatschappelijke ondersteuning sociaal maatschappelijke organisaties, toevoeging algemene reserve, incidenteel € 600.000
Het beschikbare budget voor kosten/subsidies uit de Energiesubsidieregeling wordt gevormd door € 600.000 gemeentemiddelen (waarvan € 500.000 voor uit te keren subsidies en € 100.000 voor dekking interne kosten) en een bedrag van € 127.926 van de Provincie uit het zogenaamde Winterfonds. Er is, tegen de oorspronkelijke verwachting in, tot op heden slechts zeer beperkt door sociaal maatschappelijke organisaties van de gemeentelijke subsidieregeling gebruik gemaakt. De werkelijke subsidie-uitkeringen kunnen tot op heden volledig gedeclareerd worden bij de Provincie vanuit de van haar verkregen middelen. De vanuit de algemene reserve gelabelde middelen kunnen weer terugvloeien.

Programma 3 Bedrijfsvoering
Het restant budget voor planmatig onderhoud van gemeentelijke gebouwen met de daarbij behorende onttrekking aan de reserve gemeentelijke gebouwen ad € 23.743 wordt aan de reserve toegevoegd.

Loonbegroting personeel
Om grote schommelingen binnen het loonbudget op te vangen, egaliseren we deze met de Reserve Formatie en Organisatie. Het loonbudget wordt met € 471.519 naar beneden bijgesteld en de mutatie op de reserve met dit bedrag verhoogd.

Rentebijstelling

Programma	Omschrijving	2023
Programma 1 Ruimte		
P1.2210	Rente toerekening budgettair neutraal	-21.232
P1.2220	Rente toerekening budgettair neutraal	-60
P1.3310	Rente toerekening budgettair neutraal	-283
P1.5520	Rente toerekening budgettair neutraal	-7.282
P1.5570	Rente toerekening budgettair neutraal	-2.209
P1.7720	Rente toerekening budgettair neutraal	-26.821
P1.7740	Rente toerekening budgettair neutraal	-486
P1.7750	Rente toerekening budgettair neutraal	-26
P1.8810	Rente toerekening budgettair neutraal	-252
P1.8820	Rente toerekening budgettair neutraal	-2.078
P1.8830	Rente toerekening budgettair neutraal	1.661
Totaal Programma 1 Ruimte		**-59.068**
Programma 2 Sociaal Domein		
P2.1110	Rente toerekening budgettair neutraal	-1.667
P2.4420	Rente toerekening budgettair neutraal	-28.658
P2.5540	Rente toerekening budgettair neutraal	-66
P2.5550	Rente toerekening budgettair neutraal	-12
P2.6610	Rente toerekening budgettair neutraal	-47
Totaal Programma 2 Sociaal Domein		**-30.450**
Programma 3 Bedrijfsvoering		
P3.0030	Rente toerekening budgettair neutraal	-5.251
P3.0040	Rente toerekening budgettair neutraal	-17.725
P3.0050	Rente toerekening budgettair neutraal	112.494
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering		**89.518**
		-0

Loonkostentoerekening

Programma	Omschrijving	2023
Programma 1 Ruimte		
P1.2210	Verkeer en vervoer loonkosten toerekening	-100.464
P1.3310	Economische ontwikkeling loonkosten toerekening	-14.352
P1.3340	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen loonkosten toerekening	0
P1.5520	Sportaccommodaties urentoerekening	-14.352
P1.5570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie loonkosten toerekening	-205.712
P1.7740	Milieubeheer loonkosten toerekening	4.784
P1.7750	Begraafplaats en crematoria loonkosten toerekening	-14.352
P1.8810	Ruimte en leefomgeving loonkosten toerekening	28.704
P1.8820	Grondexploitatie diversen	-9.568
	Grondexploitatie Kern de Heurne	13.254
P1.8830	Wonen en bouwen loonkosten toerekening	-19.136
Totaal Programma 1 Ruimte		**-331.194**
Programma 2 Sociaal Domein		
P2.0010	Bestuur loonkosten toerekening	-9.568
P2.1120	Openbare orde en veiligheid loonkosten toerekening	-9.568
P2.4430	Onderwijsbeleid en leerlingzaken loonkosten toerekening	4.784
P2.5510	Sportbeleid en activering loonkosten toerekening	-19.136
P2.5550	Cultureel erfgoed loonkosten toerekening	4.784
P2.6610	Samenkracht en burgerparticipatie loonkosten toerekening	15.596
P2.6620	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen loonkosten toerekening	904.176
P2.6630	Inkomensregelingen loonkosten toerekening	-57.408
P2.6640	WSW en bestut werken loonkosten toerekening	243.984
P2.6650	Arbeidsparticipatie loonkosten toerekening	-4.784
P2.6660	Maatwerkvoorzieningen (Wmo) loonkosten toerekening	-19.136
P2.6671	Begeleiding (Wmo) loonkosten toerekening	-454.480
	Dagbesteding (Wmo) loonkosten toerekening	-119.600
	Overige maatwerkarrangement (Wmo) loonkosten toerekening	-23.920
P2.6672	Jeugdzorg begeleiding loonkosten toerekening	-191.360
	Jeugdzorg behandeling loonkosten toerekening	-95.680
	Jeugdzorg dagbesteding loonkosten toerekening	-95.680
	Jeugdzorg zonder verblijf overig loonkosten toerekening	-23.920
P2.6673	Gezinsgericht loonkosten toerekening	-14.352
	Jeugdhulp met verblijf overig loonkosten toerekening	-23.920
	Pleegzorg loonkosten toerekening	-14.352
P2.6674	Gesloten plaatsing loonkosten toerekening	-4.784
	Jeugdbehandeling GGZ zonder verblijf loonkosten toerekening	-23.920
	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf loonkosten toerekening	-47.840
P2.6681	Beschermd wonen loonkosten toerekening	-4.784
	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo) loonkosten toerekening	-4.784
P2.6682	Jeugdbescherming loonkosten toerekening	-28.704
	Jeugdreclassering loonkosten toerekening	-19.136
P2.7710	Volksgezondheid loonkosten toerekening	-47.840
Totaal Programma 2 Sociaal Domein		**-185.332**
Programma 3 Bedrijfsvoering		
P3.0020	Burgerzaken loonkosten toerekening	-19.136
P3.0030	Beheer overige gebouwen en gronden loonkosten toerekening	-28.704
P3.0040	Overhead loonkosten toerekening	-272.688
P3.0060	Hondenbelasting loonkosten toerekening	-19.136
	OZB loonkosten toerekening	28.704
P3.0080	Overige baten en lasten loonkosten toerekening	827.486
Totaal Programma 3 Bedrijfsvoering		**516.526**
Loonkosten toerekening		**0**

Afkortingenlijst

APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AW	Achtergrond Waarde
AWLO	Achterhoekse Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BCF	BTW-compensatiefonds
BCF	Beleidsgestuurde contractfinanciering
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
Bibob	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BRK	Basisregistratie Kadaster
BTW	Belasting toegevoegde waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat-en Energiebeleid
CISO	Chief Information Security Officer
CLM	Contract- en Leveranciersmanagent
DMJOP	Duurzaam MeerJaren Onderhoudsplan
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUMAVA	Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed
ET	Energietoeslag
FG	Functionaris Gegevensbescheming
Fte	Fulltime-equivalent
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GF	Gemeentefonds
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GOO	Gemeentelijke Opvang Oekraïners
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs
IKC	Integraal Kind Centrum
LPO	Loon- en prijsontwikkeling
MER	Milieu Effect Rapportage
MOP	Meerjaren onderhoudsplan
MT	Managementteam
ODA	Omgevingsdienst Achterhoek
OP	Omgevingsplan
OV	Ontwikkelingsvisie
OZB	Onroerendezaakbelasting
PO	Primair Onderwijs
POO	Particuliere Opvang Oekraïners
RES	Regionale Energie Strategie
RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centra
RM	Raadsmededeling
RMT	Regionaal Mobiliteitsteam
RPW	Regionaal Programma Werklocaties
SP	Stedenbouwkundig Plan
SDA	Sociaal Domein Achterhoek
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SOR	Samenhangende Objecten Registratie
SPUK	Regeling specifieke uitkering sport
SPUK IJZ	Specifieke uitkering IJsbanen en Zwembaden
SVN	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
TWAO	Toegevoegde waarde Aaltens onderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
VO	Voortgezet Onderwijs
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningen, toezicht en handhaving
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	Wet open overheid
WOZ	Wet waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet sociale werkvoorziening